

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 30 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-basábas petti sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, június 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Veséreltek: A rombolás fanatikusai.
A vasutasok sztrájk-bizottsága a bíróság előtt.
Az Acsev. és a lóvasút.
A vasutasok finetárendezése.
Arad estromállapotban.
Általános sztrájk Aradon.
A Beinhartek milliói.
Az aradi iparosok az általános sztrájk ellen.
Tárca: A dumbravai lóvasár. Irta: Ady Endre.
Csarnok: A háslibarát. Irta: Hegyesy Vilmos.

A rombolás fanatikusai.

Arad, június 3.

Szeretem a munkást, mikor acélos kezével templommá avatja a műhelyek világát. Tisztelem a munkást, mikor dolgos két karjával becsületes megélhetést keres magának és családjának. Szívemre ölelem a munkást, mikor látom, hogy nyomorba jutott társaival közös sorsot vállal. És megosztanám utolsó falatomat is a munkással, ha látnám, hogy a munkaadók önkénye, zsarnoksága nélkülözésbe kergeti.

De eljátszotta rokonszenvem a munkás, mikor erőszakot visz be a munka templomába és pozdorjává töri ott az oltári szentséget. Nem kelt viszhangot lelkemben a munkás szava, mikor a jogszerzés címe alatt lábbal tiporja a mások jogait. És visszatetszést ébreszt egész valómban a munkás, ha látom, hogy egy ipari szakcsoport bérharca közben, amihez sem nekem, sem szakmám munkásainak közünk nincs, odadobja ránk az eszközt a

műhelyek katonája a társadalom terrorizálására, a rend felforgatására, a város békéjének felrobbantására.

Aradon most ez az eset következett be. A kőművesek bérharcot folytatnak munkaadóikkal. A harcban erősnek bizonyult mindkét fél, elfoglalt álláspontjából nem enged egyik sem. Tehetik, joguk van hozzá.

De felforrna bennem a vér és felháborodna minden jó érzésem, ha az aradi építési vállalkozók valamilyen módon maguk köré gyűjtötték volna az asztalos, cipész, szabó, lakatos és bádogosmestereket, a nagyiparosokat, a gyárigazgatókat és ezeket együttesen arra akarták volna rábírní, hogy mivel a kőművesegédek nem óhajtanak munkába állni, tehát bosszúságuk el munkásaikat ők is, mert ezt követeli az összetartás, ezt diktálja a munkaadók tisztességérzete.

Ha az építési vállalkozók erre a mérenyire vetemedtek volna, akkor én e helyen most dithirambusokat zengenék a derék, a védtelen, a jogaiban megtámadott munkásnép dicsőítésére.

Csak hogy a dolog másképpen igaz. Épen megfordítva.

Valami elcsavart, eltorzított formája a munkásönérzetnek azt a tételt állította fel, hogy mivel a kőművesegédek kívánságait nem teljesítik a kőművesmesterek, tehát ne készüljön Aradon se cipő, se lakat, se asztal, se kabát, hanem zárjanak be minden műhelyt, minden gyárat és forduljon fel az egész gazdasági rend. Mert hisz a polgári társadalomban rá le-

het parancsolni a kőművesmesterre a bádogoson keresztül is; a polgári társadalom békeszerető, a polgári társadalom gyáva, azt csak meg kell ijeszteni, mert tehetetlen és nyomorult.

Igaz, mindez szöszerint igaz. Csak hogy nincs a világon az a gyávaság, az a tehetetlenség, az a nyomorultság, a melynek határa ne lenne. Porul jár az, a ki e fogatkozások határtalanságára épít.

A ma bekövetkezett általános ipari sztrájk pedig ezen az alapon épült fel.

A munkások helyzete Magyarországon bizony kevésbé irigylendő, mint a megyés püspököké. De így van ez másutt is, így van ez külföldön is. Noha meggyőződésem, hogy a jobbérzésű emberek között szerte e hazában nincs egy is, a ki szíve mélyéből ne óhajtaná, hogy a szorgalomban, becsületben megőszült munkásdus anyagi javak között vonulhasson nyugalomba, s gyermekeiből ne szegény embert, hanem kapitálistákat nevelhessen.

De hát, szent isten, ki tehet arról, hogy a világ teremtése óta nem azok dúskálnak bőségben, akik a legtöbb rokonszenvenvel dicsekedhetnek, hanem a véletlenül jó viszonyok közé jutott, a szerencsés emberek. A legnagyobb írók, gondolkozók, tudósok szegény emberek voltak. Míg ellenben kalandorok, lélekkufárok, vakmerő spekulánsok, fényes kastélyok, birtokok uraivá lettek. Az előbbiek unokái talán koldulásból élnek, az utóbbiak esetleg büszke arisztokrata családoknak lettek megalapítóivá.

Ez így volt, és így lesz mindig.

A dumbravai lóvasár.

Irta: Ady Endre.

A városból egy napos őszi délelőttön nyurga, fiatal pápa érkezett. Olyan urt kocsiban ült, mint a pojényi báró. A reverendáján nem volt egy kicsi folt sem. Sima volt az arca és topánkát viselt. A dumbravai bíró főt ült egy csutkás szekéren. Onnan nézte. Két sáros bivaly-tenese megvadult, mikor a kocsi észrevették. Krec Von, a bíró alázatosan lekapta a kucsmáját s csak azután ugrott le a szekérről s került szaladva a bivalyok elé. A kocsi is megállott. A nyurga pápa átkiáltott a bivalyos szekérhez.

— Hé testvér, merre lakik a papotok?

Krec Vonnak villa volt a kezében. Dühösen csapta a fejére a kucsmáját. Káromkodva ütött a villa nyelével a bivalyok fajármára. Dörögve fordult a kocsi felé:

— Látod a templomot, tisztelendő ur? Hát ott lakik.

Délután sokan bámészkodtak a drumbravai pápa udvara előtt. A két pap a tornácon ült. Az ólból két fekete csikót vezettek ki. A csillogó szőrű, üzes, szép állatok majd elrepültek kötőfékükön. A drumbravai pápa vörös szakállát imogatva, lármásan, büszkén magyarázott valamit a sima arcú, nyurga, városi pópának.

A kapunál bámészkodók is meghallottak egy pár szót:

— A prépost . . . Nyolcszáz forint . . . Nem sok . . .

A két ficánkoló ördögöt visszavezették az ólba. A két pap hangosan disputált tovább. Fölállottak és megint leültek. Végre összekezelték nagy barátsággal s a városi pap bankókat vett elő.

A drumbravai pap elküldte a kocsisát a tanítóhoz és a bíróhoz. Jöjjenek, mert nála van a prépost káplánja. Krec Von szűrt kapott magára, úgy állított be a pápa hajlékába. Borozott a két pap.

— Ez a falu bírója, — mondta a drumbravai pap a prépost káplánjának. — Módos ember. Hogy van az asszonyod és a leányod, Vonuc? Ül az asztalhoz. Az a pohár ott a tied. Eladtam a csikókat Vonuc. A prépost vette meg parádés lovaknak. Hatszáz forintot fizetett érte a tisztelendő káplán ur. Az Isten megsegített. Most már rendbehozom magamat.

Krec Von némán telepedett az asztal mellé. Kevés ideig maradt.

— Furcsa ember, — vélekedett a városi pápa.

— Mióta a fia fölakasztotta magát . . . Azóta. Nem akartam eltemetni a fiut, minthogy

istentelenül halt meg. Két tehenet ígért Krec Von. Még sem temettem el. De hiába magyarázgattam neki a törvényt. Templomba sem jár azóta.

A két pap tovább borozott egész szürkületig. Kődös és sötétes volt már a nap, mikor készen állt a kocsi. Kínózták a két fekete csikót is. Csöndesen lépegettek a kocsi után a csikók. A két pap a nyomukban haladt. A drumbravai pap különösen nyújtogatta a nyakát s nézegetett a csikók után. A nyurga pap leejtette a szivarját s leguggolva keresgélt a földön.

— Micsoda vér ez? — kiáltotta . . .

A csikók nyomában két vér-pántlika nyult a kocsiig. A két fekete ördög tüze mintha kialudott volna. Karcsu, büszke lábaik remegtek. Fejüköt keservesen hajtották le. A drumbravai pap átölelte az egyik csikó nyakát. A csikó lájdalmasan törött fényű szemekkel nézett. A pap lehajolt. A csikó hasán mely, szurott csatornából szivárgott a vér. Mind a két csikó hasán . . .

A drumbravai pap fölördített. Aztán nagy csönd lett. Jósokára száraz, halk szavakkal szólalt meg:

— Itt a hatszáz forint, tisztelendő testvérem. A két állat megdöglök mindjárt. Az Isten azt akarta, hogy elmuljék a nagy koldusságom. Valaki az Isten ellen fordult. Vedd vissza a

(A többi vádlottak.)

Lorber József volt a következő vádlott. Nem tartja magát bűnösnek, mert a sztrájk kitörésekor már fel volt függesztve, tehát a szolgálatról direkt el volt tiltva: Nem tartja magát továbbá köztisztviselőnek, mert soha esküt vagy fogadalmat nem tett.

— Tévedésből vagy szándékosan nem tett esküt.

— Én nem tudom. Nem hívtak fel rá soha.

— Hol teljesített szolgálatot?

— Fiumében.

— Ön engedelem nélkül hagyta el szolgálatát.

— Tudtam már akkor, hogy fel vagyok függesztve.

— Mindjárt tagja lett a sztrájkbizottságnak?

— Tisztelettel kérem a törvényszéket, kegyeskedjék engem a további kérdések alól felmenteni.

— Nem köteles vallani, de figyelmeztetem hogy ezzel védelmének előterjesztésétől fosztja meg magát.

— Viselem hallgatásom következményeit.

Ezután rövid szóváltás támadt az ügyész és a védők között a miatt, hogy a vádlott köteles-e vallani vagy sem. Az elnök kijelentette, hogy a vádlott a vallomást megtagadta, s ő nem kérdi tovább.

Következett **Turcsányi Pál**.

Arra a kérdésre, hogy bűnösnek érzi-e magát, nem mel felel. Nem tartja magát közhivatalnoknak, soha sem bujtott fel senkit, s így az egész eljárást igazságtalannak, jogtalannak tartja.

— Tehát ön nem tartja magát köztisztviselőnek?

— Nem.

— De hiszen önök a kormánytól kértek fizetésemelést?

— Ob nem, a kincstártól kértünk, a pályafenntartástól, a *gazdánktól!* (Derűlttség.)

— Önök esküt is tesznek?

— Teszünk, de ilyen esküt tesznek a magánvasutak alkalmazottai, sőt a villamos vasutak kálauzai is.

— De vannak törvények, amelyek önöket a közhivatalnokokkal egy kalap alá vonják.

— Vannak, de éppen ezek a törvények erősítik meg abban a tudatban, hogy nem vagyunk köztisztviselők, mert ha azok lennénk, nem kellett volna számunkra külön törvényt hozni.

— Ön is tagja volt a sztrájkbizottságnak?

— Nem, mert ilyen nevű bizottság nem is létezett. En csak a 18-as bizottságnak voltam tagja.

— Ön is tárgyalt **Vörös Lászlóval**?

— Igen, de a tárgyalásokkal összefüggő kérdésekre *tisztelettel megtagadom a választ.*

— Tudott ön a táviratokról, amelyek azzal a felhívással mentek szét, hogy a vonatokat meg kell állítani?

— Nem tudtam. Én csak egy táviratot küldtem a vészkre, azt, amelyben tudattam, hogy a nagygyűlést a rendőrség betiltotta és hogy engem és Sarlayt felfüggesztettek.

— Tett ön valaha olyan kijelentést, hogy nem állnak szolgálatba, amíg követeléseiket nem teljesítik?

— Soha.

A vádlott feül.

(Jelenet az ügyész és védők között.)

Vázsonyi Vilmos látja, hogy az elnök előtt egy csomó távirat fekszik. Kérdi honnét kerültek ezek ide?

Elnök: Az ügyészségtől.

Baracs Marcell: Titkos dossziék!

Vázsonyi: Cabinet noir!

Geszti ügyész: (a védők felé) *Operette!*

Baracs: Igen, operette, de ön benne a bohóc!

Vázsonyi: (az ügyész felé): Önök a marionettek, akik úgy táncolnak, a mint felülről rángatják!

Elnök: A védő urakat ezekért a kifejezésekért *rendreutasítom!*

— Tessék az ügyészt is rendreutasítani!

Elnök: Ehhez nincsen jogom!

(A délutáni tárgyalás.)

A délutáni tárgyalás során az összes vádlottak kihallgatását befejezték. Valamennyien tagadták, hogy a sztrájkra izgattak volna, hogy közhivatalnokoknak lennének tekinthetők, s hogy bűnösök lennének. A tizenhárom sztrájkbizottság ülésére vonatkozólag valamennyien megtagadták a vallomást.

Holnap a tanúk kihallgatása következik.

Az Acsev. és a lóvasut.

(A közlekedésügyi-bizottság ülése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 3.

A legutóbbi városi közgyűlés tudvalevőleg **Boros Vida** indítványára kimondta, hogy a lóvasut ellen megindítják a praedjudiciális keresetet és a lóvasut által tett ajánlat tárgyalásába nem mennek bele. Ebből kifolyólag ismét aktuális lett az Arad-csanádi vasutak ismeretes kérelme, amely szerint a társaság Gájból a belvárosba új vasutvonalat akar építeni. Ennek a régóta heverő ügynek elintézésére ült ma össze a közlekedésügyi bizottság, amelynek ülésén ismét súlyos panaszok hangoztak el a lóvasut ellen. Az Acsev. ajánlatát az egész bizottság örömmel fogadta, kivéve természetesen **Steiner Jakabot**, aki ma a legborzasztóbb obstrukciós kedvben volt.

Varjassy Lajos h. polgármester megnyitva az ülést, ismerteti a szőnyegen fekvő ügy történetét, és felolvassa a csanádi vasutak kérvényét. Szerinte az a kérdés, hogy a kérvény értelmében tegyenek-e javaslatot a közgyűlésnek vagy csatoljanak-e a kérvény pontjaihoz újakat is. Mielőtt azonban ennek tárgyalására térnének át, indítványt tesz. Néhány hete **Vásárhelyi Béla** tollától egy értékes röpirat jelent meg, amelyet követni érdekében áll a városnak. Miután azonban az ott feltárt perspektívának a lóvasut örökös akadálya: javasolja, hogy a bizottság tegyen a közgyűlésnek oly értelmű indítványt, amely szerint a város elhatározza a lóvasut megváltását. Felhívandó lenne evégből a lóvasut, nyilatkozzék, vajjon mily feltételek mellett adja át üzemét. Kérdés az is, hogy mi volna célszerűbb: ha átvennék a társaság összes részvényeit, s ezzel a téglagyárat is, vagy ha csakis a lóvasuti üzemhez tartozó ingó és ingatlan instruktót venné át a város. Az első esetben megkapnók a lóvasut épületeit is, míg a második esetben csupán azokat az ingatlanokat, amelyek a város nevére vannak telekkönyvezve.

Révész Adolf azt hiszi, hogy a lóvasutnak privátvagyonra nincs. Elvben elfogadja az ajánlatot, nincs kifogása az ellen sem, hogy a város tegye meg az első lépést. Ki lehet számítani, hogy mennyit és mit jövedelmez a lóvasut és nem kell a megváltásnál sem a városnak, sem a lóvasutnak nyereszkeskednie. Miután azonban nincs tisztában az érték adataival, indítványozza, hogy a közgyűlés előtt állapítsák meg, mit ér a lóvasuti felszerelés?

Varjassy Lajos azt hiszi, hogy ezt úgy lehet legegyszerűbben kivinni, ha felszólítják a közuti vasutat, hogy tegyen ily értelmű nyilatkozatot, mivel a szerződés erre nézve nem nyújt támpontot.

Révész Adolf: A város ne vegye meg a részvényeket, és ne menjen bele iparvállalatba, hanem csak a közlekedési érdekeket védje meg.

Hegedüs László nem tartja feltétlenül szükségesnek a megváltást, mert az esetben, ha az Acsev. engedélyt kap a kormánytól a vasutépítésre, a lóvasut még mindig olyan anyagi előnyöket akar majd kicsikarni, amelyek a város mai pénzügyi viszonyai mellett elengedhetetlenek.

Varjassy Lajos és **Steiner Jakab** felszólalása után **Boros Vida** azt vitatja, hogy a városnak az új közuti vonalhoz már a praedjudiciális kereset elintézése előtt is joga van, mivel a lóvasutnak csak lóval vontatott kocsikra van privilégiuma. Így tehát az Acsev. kérvényét a megváltás kérdéséről függetlenül el lehet intézni. Ez a vonal nem párhuzamos a lóvasutéval, tehát nem értékteleníti azt. Annyi azonban tény, hogy ez a vasut a szomszédos forgalom tekintetében életkérdés a városra nézve.

Fényes Dezső igen érdekes beszéd keretében hangoztatja, hogy mutassuk meg, miszerint nekünk vannak represszáliáink is; próbáljuk meg a lóvasutat, mint a téglagyártól különálló közlekedési vállalatot megvenni. Ha azután a társaság nem akarná szépszerével, tisztességes áron átadni azt, akkor kényszerítő eszköz kell nyulni. Hallotta, hogy több városatya indítványt akar benyújtani a közgyűléshez, hogy a város járasson a lóvasut vonala mellett benzines, vagy motoros automobiloikat, amelyekkel meg lehet fosztani a lóvasutat minden bevételről s így rá lehet kényszeríteni a teljes meghódításra. Ezt a represszáliát használná ő a makacskodás esetén, egyelőre azonban még nem. Határozzák el elvben, hogy a vállalat közlekedési részének megváltását szükségesnek tartják.

Révész Adolf és **Boros Vida** felszólalásai után a bizottság úgy határozott, hogy az érték tekintetében nyilatkozattételre szólítja fel a lóvasutat.

Ezután áttértek az Acsev. kérvényének tárgyalására, amelynek első pontjánál elhatározták, hogy a lóvasutat nem hívják fel oly értelmű nyilatkozattételre, vajjon az Acsev. éhez hasonló feltételek mellett hajlandó-e vasutvonalat felépíteni.

Steiner Jakab erre aggodalmának ad kifejezést. Hátha a lóvasut azt mondja a csanádinak, hogy vagyok olyan legény, mint önök, vágok olyan rendet, mint önök?! (Nagy derűlttség.) A szavazásnál kifogásolja, hogy a csanádi vasut alkalmazottai is szavaztak.

Révész Adolf kijelenti, hogy ő itt városi képviselő, és nem a vasut tisztviselője. (Helyeslés.)

Az indítványra vonatkozólag elhatározták, hogy a mennyiben technikai akadályokba nem ütközik, a vasutnak a Kossuth-utcán keresztül kell a városba jönnie.

A városnak nyújtandó ellenszolgáltatás kérdésénél **Boros Vida** indítványára elhatározták, hogy a személyenkint 4 fillérben megállapított köveztvám az üzem megkezdésétől fogva fizetendő. **Steiner Jakab** harsogó derűlttség közben azt kívánja, hogy az utasok után fizetendő négy fillért még az üzem megkezdése előtt fizesse a csanádi vasut.

Jelen voltak **Varjassy Lajos** elnöklete alatt: **Blaskovits Antal**, **Boros Vida**, **Domonkos Lajos**, **Fényes Dezső**, **Hegedüs László**, **Révész Adolf**, **Steiner Jakab**, **Szathmáry János**, **Tabakovits Emil**, **Tenner Lajos**, **Tolnai János dr.**, **Virágh Lajos**.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

London, június 3. (Reuter.) A japánok Csingtujszenél újabb csapatokat szállítottak partra 20 mérföldnyire *Takusántól* délnyugatra

Egy onnan érkezett bárka emberei körülbelül 70 hadi és szállítóhajót láttak ott csapatokat partraszállítani. Ezek még azt is beszéltek, hogy a *Port-Arthur* megtámadó hadsereget megerősítő csapatokat Talienvantól északra is raktak partra, de ezeknek számát nem tudják.

London, június 3. A *Standard* jelenti *Tien-cienből* tegnapi kelettel: A p. kingi nagytanács jegyzékét intézett az orosz követhez, melyben figyelmeztetett arra, hogy az orosz csapatok, ha a semleges területi kerületeket elhagyják, *ne rombolják le az épületeket, amelyeket a bennlakók használnak, mert ebből a semlegességi törvények komoly megsértése következne.* Ezenkívül a nagytanács Ma tábornokhoz intézett táviratot azzal az utasítással, hogy ezt a közlést juttassa az összes orosz tisztetekhez.

London, június 3. Tokiói jelentések szerint *Kuroki* Saimaci közvélelő *Korupat* heves küzdelem után visszavonulásra kényszerítette. *As* oroszok feladták összes hadállásaikat. Számos ágyú és nagymennyiségű hadiszer a japánok kezébe került. Haicsöngtől keletre egy több száz szotnyából álló felderítő osztályt a japánok elfogtak. A hír a börzén nagy pánikot keltett s az orosz értékek rohamosan estek. Más táviratok szerint az ütközetben mindkét fél egyaránt nagy veszteségeket szenvedett. Az oroszok beismerik, hogy lassan védekezve visszavonultak és a japánok csak lanyhán üldözték őket. Hunsianál a *Nerinsky* ezred egy különítményét három japáni század megtámadta.

Az itteni japáni követség egyébként még nem kapott hivatalos értesítést a harcéri eseményekről, különösen pedig arról a négy napos ütközetről, mely *Föngvancsöngtől* északkeletre történt volna.

A vasutasok fizetésrendezése.

(A javaslat a pénzügyi-bizottság előtt.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 3.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta a vasutasok fizetésrendezési javaslatát, a mely miatt másfél hónap előtt a vasutas sztrájk kitört. A bizottságban az előadó határozati javaslatot nyújtott be, a mely lényegesen javít az eredeti intézkedéseken; ehhez a miniszter is hozzájárult, Miklós Odön azt javasolta, hogy a vasutasok lakpénzét hagyják érintetlenül, ezt azonban a miniszter nem fogadta el. A bizottság üléséről a következő távirati tudósítást vesszük:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta a kereskedelmi tárca költségvetésének és pedig a *Magyar Államvasutak* tételének, s ezzel kapcsolatosan a vasutasok fizetésrendezése törvényjavaslatának tárgyalását.

Heltai Ferenc előadó a törvényjavaslatot részletesen és behatóan indokolta. Összehasonlította a vasutasoknak a törvényjavaslatban tervezett fizetését az állami tisztviselők fizetésével s kimutatta, hogy mily sok tekintetben vannak előnyben a vasuti tisztviselők amazokkal szemben. Határozati javaslatot terjeszt be, amely szerint a kereskedelmi miniszter utasítsa, hogy a Magyar Államvasutak alkalmazottai új fizetési illetményei életbeléptetése alkalmával az egyes fizetési osztályokban, valamint az egyes fokozatokban a létszám egyenlően osztassék be.

Miklós Odön határozati javaslatot terjeszt be, a mely szerint az összes vasuti alkalmazottak lakbéréi; a *Budapesti* altisztek kivételével, az eddig fenállott szabályok szerint a jövőre is megmaradjon. A 4. és 5. fizetési osztályoknál a miniszter igyekezzen az előléptetés által mielőbb javítson a torlódás folytán beállott súlyos helyzeten.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy az előadó javaslatát elfogadja oly értelemben, hogy az egyes fizetési fokoza-

tokban a létszám lehetőleg egyenlően osztassék be. Az egyes fizetési osztályokban csak fokozatosan érhető el az arányosítás. *Miklós* javaslatát nem fogadja el, mert a vasuti tisztviselők nagy zöme természetbeli lakással bír s így ez a kérdés irreleváns. A kormány a fizetésrendezésben elment a végső határig s igyekezni fog, hogy a státusban levő aránytalanságok eloszlatassanak. A forgalmi tisztviselőkre nézve módosítani kívánja a minősítési szabályzatot, mert itt nem kell érettségi vizsga. A napidíjasokat igyekezni fog mielőbb hivatalnokká kineveztetni. A tisztképző tanfolyam tulsok embert képezett ki, itt be kell hozni a *numerus clausus*. Megszünteti a pararell osztályt, s a felveendők számát 345-ben állapítja meg.

Justh Gyula és mások hozzászólása után beható vita keletkezett, amelynek végén *Hieronymi* miniszter megadta a kellő felvilágosításokat, a mire a bizottság törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Azután a kereskedelmi tárca költségvetéseinek tételét tárgyalták.

Általános sztrájk Aradon. Szolidaritás a kőművesekkel.

(Östremállapot Aradon. — Tömeges letartóztatás és eltoloncoltatás. — Eredménytelen békeltetés.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 3.

A sztrájkoló kőművesek ügyén, a mely az idegen munkások idehozatala óta roszszul kezdett állani, a többi munkások szervezetének vezetői akként próbáltak segíteni, hogy általános sztrájkra hívták fel Arad munkásait.

Ez a felhívás nagy részben sikerült is. Ma délelőtt oly esemény következett be, a melyre még nem volt példa. Kitört az általános sztrájk, s a munkások legnagyobb része, több eseren abba hagyta a munkát. Egy részük önként tette, másik rész a többiek terrorizmusának hatása alatt.

Olyan állapotot teremtett a fordulat Aradon, a mely a legkritikusabbnak nevezhető. A hatóságnak a legmesszebb menő biztonsági intézkedésekhez kellett nyulni, hogy az általános sztrájknak komolyabb következményeit előre elhárítsa. A háziezred gyalogságának legnagyobb része, s egy század huszárság a közbiztonság szolgálatába állott s éjjel-nappal a városháza körül, valamint az ipartelepeken tesz szolgálatot.

A felbujtók ellen megindult a büntető eljárás s egész csapatot letartóztattak, vagy eltoloncoltak közülök. Egyébként azonban nagyobb rendzavarás nem történt.

A mai eseményekről a következő részletes tudósítást adjuk:

Előkészületek az általános sztrájkra.

Csütörtökön hajnalban a kőművesek elhatározták, hogy mintán a *Fodor* és *Reisinger* cég a maga érdekeinek megóvására idegen épi munkásokat hozatott Aradra, erre azzal felelnek, hogy általános sztrájkot proklamálnak, és a szolidaritás hangzatos jelszavával mun-

kabeszüntetésre veszik reá a többi munkásokat is.

Erre nézve már szerda éjjel folytak a tanácskozások. Csütörtök reggel vérvörös papírosra nyomott cédulákat osztogattak a munkások között, ezzel a felirattal:

Aradváros polgárságához!

A plakáton „az aradi munkások szervezőbizottsága” felhívja Arad összes munkásait, hogy a kőművesekkel szolidaritást vállalva, álljanak szintén sztrájkba, s ennek kimondására pénteken reggel a nyári színház mögötti térségen jelenjenek meg. A felhívás így végződik: „Nem lesz addig szerszám a kézben, míg a sztrájk-törő kőműveseket el nem távolítják.”

A kiáltványok jó része már szét volt hordva, amikor a rendőrségnek s a bíróságnak tudomására jutott.

Nyirő Géza vizsgálóbíró az ügyészség indítványára elrendelte a röpirat elkobzását, amivel a rendőrséget bizta meg. *Greén* Nándor tb. főkapitány *Szcepkovszky* Teofil rendőrtisztet küldte ki az elkobzás foganatosítására. *Szcepkovszky* több detektívvel még a délelőtt folyamán meg is jelent a *Muskát*-féle könyvnyomdában, s az ott talált röpiratokat, valamint a még álló szedést is lefoglalta. A kiáltvány szerzőjét is csakhamar kinyomozták *Horváth* Kálmán munkás személyében, aki ellen azonnal meg is indították az eljárást hatóság és osztály elleni izgatás miatt.

Az általános sztrájk megkezdése azonban még a kiáltvány kibocsátása előtt is el volt félíg meddig határozva. Szerdán este ugyanis az összes szakszervezetek az éjszakába nyúló gyűlést tartottak, amelyen kimondták, hogy valamennyien sztrájkba lépnek, ha a kőművesek követeléseit teljesítésre nem találják. A sztrájk megkezdését azonban a csütörtöki nap eseményei különösen a békeltető bizottság csütörtöki ülésének eredményétől tették függővé.

A békeltető bizottság délelőtt és délután tényleg ülésezett is *Zubor* Andor elnöke alatt. A *Zink* kaadók újabb engedményeket tettek, de megengedés ennek dacára nem jött létre. Ugy látszik, ennek a híre még a tárgyalások befejezése előtt kiszivárgott a munkások közé, mert a tárgyalás folyamán küldöttség jelent meg *Zubor* Andornál, írásban bejelentve az általános sztrájkot. Minden iparág nevében egy-egy munkás írta alá a bejelentést, melynek alapja az, hogy a munkások szolidaritást vállalnak a kőművesekkel.

Zubor Andor a bejelentést nem vette tudomásul, azzal a megindokolással, hogy az aláírók nem mutattak be megbízást társaiktól és hogy a sztrájknak alapja nincs. Együttal figyelmeztette a bejelentőket, hogy a rendőrség nem engedi meg a sztrájkanyag létesítését; körmenetet, csoportosulást nem tűr, és ha a munkások a kőművesek sztrájkanyagjára mennek, a rendőrség azt is feloszlatja.

Este, a sikertelenül befejezett békeltető tárgyalás után a szakszervezetek ismét ülést tartottak és ott véglegesen kimondták az általános sztrájkot, amelyhez csatlakoztak az *ácsok, asztalosok, lakatosok, cipészek, szabók és a bádigosok* egy része. Az egész nap folyamán katonai kirendeltség őrködött a városházán; rendzavarás azonban ma nem történt.

A sztrájk terjedése.

Ma reggel fél nyolc órakor kezdődött meg a tulajdonképeni általános sztrájk. A munkások még bementek műhelyeikbe, de csakhamar leverték a szerszámokat.

Elsőnek a *Czeiter*-féle asztalos műhelyben szüntették be a munkát és megindultak a *Magyar-utcában* levő *Steigerwald*-féle, majd a

Sebessy és a Lengyel Lőrinc féle gyárak felé. Mindenhova beszóltak és a munka félbehagyására szólították fel társaikat, ami meg is történt. Az így folyton szaporodó munkások azután a Verbos Adám Batthyány-utcai műhelye felé vették útjukat és ott is kényszerítették a munkásokat a dolog abbahagyására. Alig értek azonban a Fábrián-utca elé, szemben találták magukat három szakasz katonasággal! A katonákat *Maszig* Emil rendőrhadnagy és *Seidl* százados vezették; a rendőrségre ugyanis híre érkezett, hogy az asztalosok nagy tömegben járnak az utcán és kényszerítik társaikat a sztrájkra.

Maszig hadnagy letartóztatottnak jelentette ki a munkásokat és bekísértette őket a rendőrségre. Összesen nyolcvanheten voltak. A rendőrségen azonnal megindították ellenük az eljárást.

Eközben több mester maga küldte haza munkásait, mert attól félt, hogy a sztrájkolók részéről inzultusnak és anyagi károknak lesz kitéve.

Az asztalosok munkabeszüntetése után egyre több-több szakmát forgott be az általános sztrájk nagy hullámgörűje.

Fél tizkor a *Weitzer féle waggongyár* munkásainak fele, mintegy hatszázan szüntették be a munkát. A *wagon-, asztalos, vasesztérgályos és szerelő* osztály munkásainak kiküldöttel bejelentették *Kvitschala* Henrik műhelyfőnöknek, hogy szolidaritást vállalnak a kőműves munkásokkal és sztrájkba állanak. Nem szívesen hagyják abba a munkát, de kötelességet teljesítenek vele.

A műhelyfőnök a bejelentést tudomásul vette, s a munkások erre csöndben, minden föltűnés nélkül kivonultak a gyárból, s lakásukra mentek.

A *hid-osztály* és az *öntő-műhely* munkásai nem csatlakoztak a sztrájkhoz, de hír szerint holnap azok is beszüntetik a munkát. A munkabeszüntetők legnagyobb része hetibéres, de vannak közöttük akord-munkások.

A szabónál jobbra a déli órákban történt a munkabeszüntetés. Először egy kéttagú bizottság járta be a műhelyeket, s mikor nem értek el eredményt, egy újabb, *hatos bizottság* ment körütra s ez kapacitálta a munkásokat. A szabómunkások erre kiléptek a munkából, de mestereiknek kijelentették, hogy csak azért lépnek ki, mert félnek, hogy különben *veszélyben lenne az életük*.

A *lakatosok* csatlakozása egy-kettőre meg volt.

A *cipész* munkások délelőtt szüntették be a munkát. Ezek mintegy *kétszázötven-háromszázan* voltak, s legnagyobb részük a szakegyletbe vonult s ott töltötte a napot.

Beállottak a sztrájkba az *ácsok* is. E közben áhírek is terjedtek. Azt beszélték, hogy a *hentes-munkások* a *vágóhídon* szüntették be a dolgot, de ez nem volt igaz. A *bádogosok* közül csak egy kettő csatlakozott a sztrájkhoz, ugyszintén a *műszerész-műhelyekből*.

Ma estik a következő szakmákban nem csatlakoztak az általános sztrájkhoz a *munkások; a pékek, mészárosok és hentesek, bádogosok, festők, mázolók, kefekötők, s a waggongyár fele*. Erősen tartanak azonban attól, hogy holnap ezek közül is, egyik-másik leteszi a szereszsámot.

Munkásküldöttségek a városházán

Délelőtt tizenegy óra tájban az összes sztrájkoló szakszervezetek vezetői küldöttségileg tisztelegtek *Institoris* Kálmán polgármesternél és kérték, hogy sztrájkanyagukat a kőművesek sztrájkanyagja mellett üthessék fel. A polgármester azonban

megtagadta ezt a kérést, azzal az indokolással, hogy az általános sztrájk *jogtalan* és *bérharcnak* nem tekinthető. Egyben kijelentette azt is, hogy ha a munkások újra fel nem veszik szerszámaikat, idegen munkásokat fog hozatni, akiket karhatalommal fog munkájokban megvédelmezni.

Ezen felelet dacára a sztrájkolók nagy része elvegyült a kőművesek sztrájkanyagjában, ahol körülbelül *ezer főre* menő tömeg foglalt helyet.

Eközben a polgármester a kiküldött katonai karhatalom megerősítését kérte a várparancsnokságtól, ami meg is történt. A kivezényelt katonákat demonstrációképp a sztrájkanya mellett vezették be a városba.

A Kis-féle házon dolgozó kőművesek, miután az őrizetükre kirendelt rendőrségnek másfelé volt dolga, átmentek a *Nádasdy-udvarra* dolgozni.

Miután a kőműveseket az *bántja* legjobban, hogy az idegen munkások az általános sztrájk dacára is dolgoznak, ma délután ismét küldöttséget menesztettek a polgármesterhez, akitől azt kérték, hogy *függesse fel Sarlot Domokos főkapitányt*, aki szerintők nem érdemes erre az állásra, mivel az aradi munkásokkal szemben az idegeneket pártolja. A polgármester természetesen nem teljesítette ezt a kis kívánságot.

Fenyegetődzések.

A sztrájk proklamációi a munkásság köréből egyelőre nem tudták megnyerni maguknak a *pékeket, mészárosokat, henteseket, valamint a bádogosok egy részét*. — A vezetők azonban lehetőleg igyekeztek terrorizálni minden munkást.

A délelőtt folyamán a gázgyár igazgatója ment panasza a rendőrséghez, jelentve, hogy a sztrájkolók életveszélyes fenyegetésekkel akarták a lámpagyújtogatókat a sztrájkhoz való csatlakozásra bírni, kijelentvén, hogy életükkel játszanak, ha a lámpákat este meg merik gyújtani. Kérte, hogy esti lámpagyújtáshoz rendeljenek katonákat a lámpagyújtogatók mellé; egyúttal pedig figyelmeztette a rendőrséget, ügyeljen, nehogy a sztrájkolók a lámpákat este eloltogassák.

Déltájban azt hozták hírül a rendőrségre, hogy a sztrájkolók nagy zavargásra készülnek a város fő forgalmi vonalain. Így történt, hogy a rendőrség azonnal értesítette az *Andrássy tér, az Atzél Péter-utca és Szabadságtér* üzletlajdonosait, hogy üzletük vasredőnyeit bocssássák le. Déltájban azután tényleg olyan színezete volt az utcának, mint valami ünneppnapon. Az összes vasredők lepecsájtva, — valóságos ostromállapot képe uralkodott az utcákon.

A megszállott város.

A hatóságok óvintézkedései a sztrájk nagyságával arányosan, széleskörűek voltak. Még a délelőtt folyamán a polgármester kérelmére két gyalogos és egy huszárszázadot vezényelték ki a városháza mellé. Velök jött *Dittrich* Albert ezredes és segédtisztje, *Rumler* Ottó főhadnagy. Az egyik gyalogos századot *Seidl* Frigyes százados és *Sand* főhadnagy, a másikat *Garzarolli* százados és *Binder* főhadnagy, a huszárokat *Thoms* Pál lovag kapitány, *Ahsbas* Tasziló lovag, *Schell* Ernő báró és *Ujházy* László főhadnagyok vezették.

A katonákból azonnal öt őrzőparat szerveztek, mely öt legényből, egy altisztből és két huszárból állott. Az őrzőparatokat a rendőrtisztek vezették.

Ezenkívül katonák szállották meg az összes nagyobb asztalos műhelyek udvarát, nehogy a munkások kárt okozzanak a szerszámokban és feldolgozandó anyagban. Az utcák képe egészen háborus világot mutatott. A megyeház háta mögött fél század huszárság pihenő állásban; a másik fél század a kereskedelmi akadémia mellett, teljes készenlétben, lovon, indulásra készen.

A városháza előtt tisztek, feltűzőtt szuronyos bakák. Az udvar tele katonákkal, akik között az elfogott 87 munkás szomorúan álldogál. Emellett a folyvást cirkáló őrzőparatok, szaladgáló rendőrök, csupa fegyveres ember ostromlott város képét adják az utcáknak.

A délután folyamán a környéken levő csendőriparatokból negyvenkét csendőrt kért *Sarlot* Domokos főkapitány a rendőrség segítségére. A rendőrök már alig bírják fizikai erővel a tulhajtott dolgot. Három napja éjjel-nappal szolgálatba vannak a tisztekkel együtt.

Délben és este a menázsit is a városházára hozták a katonáknak. Szuronyos bakák kísérték az ételt, nehogy valami baja történjék utközben.

Este a már kivezényelt *első és harmadik* zászlóalj mellé a *negyedik* zászlóalj legragyobb része is kivonult, hogy éjjelre teljes biztonság legyen a városban. A katonákat tűzoltókocsikon szállították a gyártelepek megszállására. Ezenkívül 25 huszárból álló patrónilleok is jártak a városban, keresztül-kasul haladva az összes utcákon. A széles arányú óvintézkedéseknek tulajdonítható, hogy éjjelig a legteljesebb csend uralkodott a városban.

Kilencvenegy elítélt.

A délelőtt bekísért 87 munkás kihallgatását azonnal megkezdték. Tekintettel azonban a kihallgatandók óriási számára és arra, hogy a rendőrtisztviselők roppantul el voltak foglalva, gondoskodni kellett róla, hogy a kihágási bíráskodás fennakadást ne szenvedjen.

Tíz óra tájban tehát rendkívüli tanácsulást tartottak a városházán, elhatározva, hogy *Joó* Béla árvaszéki ülnököt és *Angel* István tanácsjegyzőt ideiglenesen megbízzák a kihágási bírói teendővel. Rajtuk kívül *Berecz* Ferenc alkapitány, kihágási bíró és állandó helyettese, *Zubor* Andor ítélkeztek a bekísért sztrájkolók fölött.

A négy bíró elé kísért emberek legnagyobb része *asztalos* volt, csupán egy *bádogos*, két *napszámos*, egy *lakatos* és egy *cipész* volt közöttük. A később bekísértettekkel együtt kilencvenegyre szaporodott a letartóztatottak száma. Az ítélkezés a lehető leggyorsabban ment; a hatósági intézkedés ellen való kihágás miatt sorra hangzottak fel a kemény ítéletek: 200 korona pénzbüntetés, vagy 10 napi elzárás. Idegen illetőségűek eltoloncolandók. A mai nap folyamán *Berecz* Ferenc 37, *Zubor* Andor 15, *Joó* Béla 28 és *Angel* István 11 ember felett mondott ítéletet.

Az elítéltek közül harmincnyolcat mint idegen illetőségűt, holnap eltoloncolnak *Aradról*. A pénzbüntetésre ítélték közül azokat, a kik nem tudtak fizetni, *lecsukták*.

Az ítéletek nagyrésze még nem jogerős.

Urbán Iván főispán a nap folyamán több ízben járt a városházán, és miután az újabb fejleményekről felvilágosítást nyert, telefonon több ízben jelentést tett a hatósági intézkedésekről a belügyminiszteriumnak, a honnan azt a választ kapta, hogy az erélyes és gyors eljárással a miniszter meg van elégedve.

A kőműves-sztrájk.

Maga a kőműves-sztrájk, a mely körül az általános sztrájk keletkezett, nem jutott ma kedvezőbb pontra, s egyelőre nem sok kilátást nyújt a békés megegyezésre. Az ezeket illető eseményekről a következő tudósítást adjuk:

A békéltetési tárgyalások.

Stengl Andor m. kir. iparfelügyelő, aki a békéltetési tárgyalást múlt hó 30-ika óta végleg a kezébe vette, ma délutánra újból összehívta a munkaadók és a sztrájkolók megbízottait, hogy esetleg megállapodást tudjon létrehozni. A tárgyalást megelőzőleg Stengl Andor a segédek megbízottaival konferált és igyekezett őket lebeszélni követeléseik fokozásáról. A segédek azonban kitérő választ adtak.

Mikor összeült a bizottság, a segédek kijelentették, hogy ha nem teljesítik követeléseiket, hoinap már újabb követelésekkel fognak előállni. A követeléseket egy ívre feljegyezve el is hozták magukkal, de meg nem mutatták. Kijelentették ugyan, hogy a jegyzőkönyv lezárása után át fogják adni az újabb követeléseket, de ezt később meg gondolták s nem tették meg.

A munkaadók már a tárgyalás kezdetén reflektáltak a segédek azon állítására, mely szerint Komáromban öt korona napibér adatik.

Bemutatták a komáromi hitelesített munkabéregyezményt, mely szerint Komáromban tíz és fél órai munkaidő mellett 30—40 fillér az órabér.

Amikor a segédek kijelentették, hogy ők újabb követelésekkel fognak előállni, a munkaadók ennek dacára is hajlandóknak mutatkoztak, hogy a már élvezett munkabéréktől felfelé, érdem szerint az eddig megajánlott legmagasabb munkadíjat fogják fizetni.

Ezután Prooszt Mihály, Gábor András és Frick József munkaadók bejelentették, hogy ők lemondanak megbízatásukról.

Stengl Andor erre felkérte a segédeket, hogy mondjanak le ők is, s ez esetben egy újabb bizottsággal talán létre lehetne hozni a megállapodást.

A segédek erre azt válaszolták, hogy ezt közölni fogják megbízóikkal, s amennyiben lemondásukat elfogadják, akkor új megbízottakat is fognak nevezni.

Stengl Andor avval zárta le a tárgyalást, hogy a kereskedelmi minisztertől azt az utasítást kapta, miszerint továbbra is békéltetőleg hasson közre.

Holnap a munkaadók össze fognak ülni és megválasztják az új három tagot, s ekkor újból összeül a békéltető bizottság.

A differenciák.

A közönségnek csak igen kis része tudja, hogy tulajdonképpen mik a differenciák a munkaadók és a segédek között. A segédek azt hiesztelik, hogy mindössze egy krajcár a különbség, melyet a munkaadók nem akarnak megadni, s ilyformán a felelősséget a munkaadókra szeretnék háritani.

A sztrájkolók leginkább a komáromi munkabérekre hivatkoznak, s azt állítják, hogy Komáromban kedvezőbbek a viszonyok a munkásokra nézve. Ezzel szemben a munkaadók ugyancsak a komáromi munkabéregyezményre hivatkoznak s viszont azt állítják, hogy az aradi munkaadók ajánlata ennél sokkal kedvezőbb. Az aradi munkaadók és segédek között tényleg csak egy krajcár a differencia, ámde ezenkívül még oly követeléseik vannak a sztrájk-

kolóknak, a melyeknek teljesítése a lehetetlenséggel határoz.

Ide igtatjuk az ajánlatokat és követeléseket egymással párhuzamban:

A segédek a komáromi egyezményben megállapított munkaidőt kívánják, ez pedig tíz és fél óra. Az aradi munkaadók tíz órai munkaidőt ajánlanak, ami kedvezőbb a munkásokra, mert délben egy óra helyett másfélórát hagynának pihenőre.

A mi a munkabéreket illeti, a következők a differenciák:

A munkaadók a falazóknak felajánlottak óránként 34—44 fillért, a sztrájkolók követelnek 36—40 fillért;

a homlokzat, lépcsőelhelyező és álláscsinálók-nak a munkaadók ajánlanak 38—44 fillért, a sztrájkolók követelnek 40—44 fillért.

A két évnél fiatalabb segédek munkabérére megállapodás már jött létre, eszerint ezek kapnak 26—28 fillért.

A felsorolt tételekből tényleg az tűnik ki, hogy a differencia csupán két fillér.

Ennél azonban sokkalta fontosabb differenciák vannak, a melyeken megtört a megegyezés lehetősége.

A munkaadók a komáromi egyezmény 9. és 10. pontját akarják szóról-szóra átvenni, úgy, a mint azt a komáromi sztrájk után megállapították.

Ez a két pont így szól:

9. A segédszemélyzet minden tagja tartozik a munkaadó által reája bizott munkában szorgalmat, példás és józan magaviseletet tanusítani, az engedetlenséget, kihasználást és bujtogatást pedig szorosan kerülni.

10. A munkaadónak jogában áll a segédszemélyzet azon tagjait, a ki a többi munkájában zavarja, vagy akadályozza, azonnal, felmondás nélkül elbocsátani.

A segédek azonban hallani sem akarnak erről a két pontról, hanem ezek helyett a következő feltételektől teszik függővé a békés megegyezést.

1. Meghonosítandó a bizalmi férfui intézmény, mely szerint a munkások megbízottainak joga van az épületeken szabadon járni-keelni, a munkaadó intézkedéseit felülbírálni, sőt ellenintézkedéseket tenni.

2. Az idegen munkások Aradról azonnal elbocsátandók. Ahol idegen munkások dolgoztak, ott szervezett munkások nem dolgozhatnak.

3. Ha valaki oly munkást alkalmazna, aki a sztrájk tartama alatt dolgozott, akkor ott a munka azonnal abbahagyandó.

4. Nehány aradi mester bojkottálandó.

Ezek közül legkülönösebb és legcifrabb a második pont, amely egyenesen lehetetlenné tenné, hogy a Kiss- és Nádasdy-féle házak, a melyeken idegen munkások dolgoztak, valaha felépülhessenek, mert a sztrájkolók szerint az ilyen helyeken szervezett munkásoknak nem volna szabad dolgozni. A két ház csak akkor épülhetne fel, ha a kőművessegédek megkegyelmeznének nekik.

Látnivaló, hogy a kőművesek követeléseivel annyira túlzottak, hogy a leghalványabb reményük sem lehet a teljesülésre. Mert ezeket a követeléseket nem lehet teljesíteni.

Asszonyregement.

— Bemutató előadás. —

Szép estje volt a nyári muzsának tegnap az Asszonyregement bemutatója alkalmából. Mintaa valamely tespedés után megelevenedett volna az élet a szinpadon is, a nézőtérén is. Itt megtelt páholyok, tömött padsorok (s természetesen feltűnően sok uniformis), amott eleven, vig élet, jókedvű és jól játszó színészek, fess katonai egyenruhák karcsu, formás női testeken, pompás mulattató darab, első-rangu előadás s jókedv és állandó kacaj a nézőtérén. Ennyi attributum egy téli előadásnak is bőven elég, hát még nyáron, mikor fél annyi igény mellett is ötven perccel eleve-
nebb a hangulat és fogékonyabb a kedély.

Az „Asszonyregement“ a Magyar színház legelső kasszadarabjai közül való, Rajna Ferenc írta meg rendkívül ügyes, hihetetlenül mulatságos bohózatnak, Rosenzweig pedig operettet készített belőle, bár a zeneszámai nem valami egetverők. Ugy együtt azonban a két alkatrész szemnek, kedélynek egyformán kedélyes színházi estre való darabot képez.

Igy földicsérvén a darabot, hozzá kellene fogni az előadás méltatásához. Ha tudnánk hol kezdjük azt a sok szépet mondani, amit az est szereplői megérdemelnek. Kezdjük tehát Z. Singhoffer Vilmánál, aki dragonyos főhadnagyi uniformisban bájolta el a közönséget. Ő volt az Asszonyregement parancsnoka, s mikor a második felvonás végén lóháton a szinpadra jött s nyeregből komandirozta a k. u. k. armée legformásabb katonáit, valóságos tabló volt a szinpadon, amelyben a közönség tapsaira függőfölkuszással újra meg újra gyönyörködni lehetett.

Ez azonban a közönség dolga, a kritikus a Zilahyné alakítását dicséri meg, mely a művésznőnek szubrett-képességeiről tett ma az eddigiek fölött kiváló módon tanuságot. Ezt a fess főhadnagyt megirigyelheti a szinpadtól a hadsereg akármelyik regimentje, fogadást rá, hogy ilyen hadsereggel könnyebben meglehetne „hódítani“ az ellenséget, mint négyszázmillió áru gyorstüzelő ágyuval. Ami a szem élvezetét illeti, szólni kell még a kadétról (Aranyossi Janka), aki mint bosnyák fiu különösen kedves, becézni való jelenség volt a szinpadon. Ime, ilyen darabnál látszik meg az is, hogy mi értéke van a szemrevaló karszemélyzetnek. A közvetlen ezelőtti évekhez képest valóságos tündér-kiállítás volt a tegnapi s ezek a snájdig tiszték — a női kar — azonfelül olyan katonás is tudott lenni, hogy leckét adhatott volna a férfi-karnak a disciplinából és az exercier-regiment-ből.

Ilyen volt hát az előadás operett-oldala, s most jön csak sorra a bohózat. Ezt az elemet három szereplő képviseli e darabban: Arkosi Szadai és Ligeti de a három komikus játékka (Arkosi, az énekes színész fényesen állta meg helyét a másik két hivatásos komikus mellett), annyi derűtséget, kacajt, harsogó nevetést esalt ki a közönségből, hogy néha alig volt annyi pauza, míg az ember rendbe hozhatta a nevető idegeit. Csupa eredetiség és jóízű móka volt a játékuk egész este s természetes, hogy amiképen a hatás, úgy az elismerés sem maradt el utánunk. Mégis kivált ebből a jókedvű triumvirátusból Szadai Ferenc, aki fényes alakítással brillirozik ebben a darabban. Egy vagyonos zsidó fiut játszik töméntelen sok humorral és eredetiséggel. Ligetinek egy jelenése van csak, de azért tegnap is, ma is nyílt szinen kapott tapsot. Arkosi a szolgálágénye trükkjeit mintha külön e célra a rácvárosból leste volna el, csupa ötlet és eredetiség.

Ilyenekre aztán jókedvűn, szívesen tapsolt

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Asszonyregement, bohózat.
Vasárnap: Délatán: Nebántsvirág, operette. Est: Asszonyregement, bohózat.

a publikum, mégpedig legtöbbször a nyílt színre. Felvonások után nem igen volt függönytaps, de hát kinek jut ez ilyenkor eszébe, mikor a mulatástól azt sem tudja merre legyen. Felvonások után az ember leginkább akkor szokott tapsolni, — talán csak az ugynevezett: nagy jeleneteket kivéve — ha unja magát. Erőből pedig tegnap szó sem volt. (u.)

* **Az óvatos direktor.** Szendrey Mihály a világ legóvatosabb direktora. Most Fiumében játszik a társulatával és a Csodagyermeket adja elő. Az előadást megelőzve, a fiúmei lapok az óvatos direktor következő levelét közlik:

Tekintetes szerkesztő ur! A lefolyt színi idényben gyakran tapasztaltam, hogy a közönség melynek a családjában fiatal hölgyek vannak, tartózkodóan viselkedik az új darabokkal szemben annak esetleges frivolitása miatt. Ennek elejét véve, kérem a szerkesztő urat, hogy jelentésemre a midőn egy nem fiatal hölgynek való darab kerülne színre, azt jó előre becses lapjában jelezni sziveskedjék. Jólehet nagyon kevés ilyen művet adatok elő, kérem ezáltal mindjárt felhívni a közönség figyelmét a szerdán színre kerülő „Csodagyermek” előadásra, a melynek megnevezése nem ajánlatos (1) fiatal hölgyeknek, ámbar ez a legmulatságosabb, a legszellemesebb francia bohózat, a mely valaha színpadra került, Tartalmában végtelen mulatságos ez a darab, de igen sok benne a szellemes pikantéria. A „Csodagyermek” kívül több hasonló izlésű mű nem is fog ez idényben színre kerülni. Lelőtelezett híve Szendrey Mihály.

* **Vénus istenasszony.** A nyári szezonnak legszebb eseménye az a premíer lesz, mely a Vénus istenasszony című nagy látványos bohózatot fogja megismertetni az aradi közönséggel. Ez a kiállításos darab különösen Párisban és Berlinben arató hatalmas sikert. Ez utóbbi helyen több száz előadást ért meg. A darab teljes kiállítását Voltz nürnbergi színigazgató készítette el Németországban, a díszletek egyenesen külföldről érkeztek. Voltz igazgató személyesen tanítja be a darabban elforduló bal letteket és fegyvertáncok. A darabból javában folynak már a próbák a téli színház színpadán.

A Reinhartok milliói.

(Az eredménytelen nyomozás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Több ízben volt szó Aradon bizonyos száznegyvenmillió örökségről, a mely egy Reinhart Miklós nevű keletindiai nábob után maradt volna s a melyhez a magyarországi rokonok, ha leszármazásukat igazolni tudják, jogot formálhatnak.

Az aradi Reinhart család igazolta is családjának egy bizonyos, külföldre kivándorolt Reinharttal való rokoni összeköttetését. Csakhamar azonban minden vidékről újabb és újabb Reinhartok jelentkeztek, a kik mind az indiai névrokon hagyatékához akartak jogot formálni. Előbb Temesmegyében, majd Pécsen, majd másutt jelentkezett az örökségnek egy egy újabb jelöltje.

Ugy látszik, a hatóságoknak is sok dolgot adhatott az örökség utánjárása, a melylyel az indiai vagyonhoz vezető szálat kutattak. Ez a keresgélés azonban nem járt eredménnyel, a hírrel, a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a félhíva alos *Budapesti Tudósító* a következő jelentést teszi közzé:

Több bel- és külföldi lap egy-két hónappal ezelőtt azt a hírt hozta, hogy bizonyos Reinhart vagy Reinhart Miklós, a ki állítólag magyarországi származású. Kelet Indiában 180 millió koronányi vagyona hátrahagyásával elhunyt és hogy örökösait keresik.

Azt is jelentették a lapok, hogy a *kalkuttai* császári és királyi főkonzulátus e hagyatéki ügygel már huzamosabb idő óta foglalkozik.

Most pedig illetékes helyről azt közlik velünk, hogy a Reinhardt-féle millió örökség után folytatott hivatalos nyomozás minden siker nélkül maradt; sem a kalkuttai főkonzulátusnak, sem az indiai hatóságoknak semmi tudomásuk nincsen e hagyatékról.

Sajnálatos, hogy ilyen, időről-időre felmerülő, úgy látszik, csak szenzációt hajhászó hírlapi jelentések hiszékeny embereket arra csábítanak, hogy névrokonság alapján hiábavaló beadványokkal és költséges puhatolódásokkal terheljék önmagukat.

Ez a rideg cáfolat, a melyben úgy látszik benn van a hatóságok szemrehányása, végét jelenti a millió ábrándoknak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Lövähagyott alapszabályok.** A borosjenői járási vörös kereszt fiókegyelet menedékházának szabályzatát a m. kir. belügyminiszter látta-mozta.

(*) **A Névtelen jótékonycélu asztaltársaság** ma szombaton este 8 órakor táncos egybekötött nyári mulatságot rendez Porczán Lajos Magyar Királyhoz címzett vendéglő nyári helyiségében, melyre az asztaltársaság összes tagjait, valamint a nagyérdemű közönséget ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség. Beléptidj férfiak részére 1 korona.

Az aradi iparosok

az általános sztrájk ellen.

(Szolidaritás az építőmesterekkel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

Az általános munkássztrájkjal szemben állást foglaltak az iparosok is, akik ma délután, az ipartestület nagytermében ülést tartottak. Az ülésen mintegy háromszáz iparos és vállalkozó vett részt, akik között minden ipari szakma képviselve volt. Az értekezleten részt vett Stengi Andor kerületi iparfelügyelő. Rendkívül kemény, elítélő hangok hallatszottak itt a munkábeszúntetokról, akiknek eljárását jogtalannak és igazságtalannak mondták; azután az építőiparosok eddigi eljárásával szolidaritást vállaltak, s közös bizottságot küldtek ki, hogy az igyekezzék a munkásokat megerősítésre bírni.

Az értekezletet Glück Károly, az aradi ipartestület helyettes elnöke nyitotta meg.

Üdvözlöm a megjelent tisztelt ipartestületi tagokat s az értekezletet ezennel megnyitom. Hangsúlyoznom kell, hogy ezen értekezletet — az elnök betegsége folytán — azért kellett összehívnom, mert oly rendkívül súlyos helyzet előtt állunk, amelylyel szemben kötelességünk jó előre állást foglalni, illetve a tenni valókat megbeszélni. Felkérem titkár urat, hogy a tárgyat, illetve helyzetet részletesen beszámoltatni sziveskedjék.

(A munkaadók helyzete.)

Kiss Ferenc hosszabb beszédben ismertette a mai pontig jutott helyzetét. Ezek óta kísértük figyelemmel a munkások helyzetét, de egyben a munkaadókat is. Látjuk az általános gazdasági válságot, amelylyel a társadalom minden rétege, legfőképp pedig az iparosság küzd. Ezen erőszakkal, vagy terrorizmussal se mi, se a munkaadók nem változtathatnak. Országszerte forrongás van a munkások között, amelyet mesterségesen szítanak és a mely nem mindenütt jogosult. Oly, általános európai áramlat ez, a melylyel ha a munkaadók szánót nem vetnek, ellenében nem tömörülnek, akkor lassanként teljesen martalékaivá lesznek a munkások önkényének. Az iparosok országos értekezletei e tekintetben eredményt nem értek el, úgy látszik, csak akkor fogunk valamit tenni, ha a hullám összecsap fejünk fölött. Az ez évben lezajlott sztrájkok után el voltunk készülve, hogy oly válságos idők fognak bekövetkezni, mint a melyben most állunk. Ezért az aradi

ipartestület memorandumot intézett a kormányhoz, a munkások erőszakosságai ellen a törvényen alapuló oltalmat kérve. A Nagyváradon összegyűlt polgármesterek ugyanily kérelemmel fordultak a kormányhoz. A kormánynak sürgős intézkedésre van szükség, ha az iparosságot olyan jeleneteknek továbbra is nem akarják kitenni, mint a minők ma következtek be. Majd a kőműves-sztrájk részleteit ismerteti. A kőműves-mesterek és vállalkozók elmentek a végső határig, bár első nap az volt az elhatározásuk, hogy miután a munkások írásbeli egyezményt szegtek meg, velük egyáltalán nem tárgyalnak. Mindazonáltal, nehogy Aradváros közönsége őket szemrehányásokkal illethesse, elmentek addig a határig, amely meghaladja a bécsi béreket s meghaladja a legutóbb megkötött komáromi egyezményt. A kőműves munkások renitenciája azonban oly állapotot teremtett, hogy azt összetett kézzel tovább nem nézhették. A közönséggel szemben való erkölcsi kötelességük volt ez. Sürgönyöztek az egész országba, s máshonnet hoztak munkásokat. A személyes szabadság elve alapján tehették ezt, mert ha az aradi munkás elmehet máshová s ha itt mikalakai, ujaradi s zádori munkások dolgozhatnak, mért ne hozhatnának ők máshonnan munkásokat. A Fodor és Reisinger-cég, amelylyel az összes többi munkaadók szolidaritást vállaltak, huszonnyolc munkást hozatott, oly feltétel alatt, hogy ha a sztrájk egy hét alatt meg nem szűnik, akkor a többi munkaadók is máshonnet vesznek munkást. Ezt bejelentette az iparhatóságoknak, s az tudatta a munkásokkal. Az iparfelügyelő, maga az ipartestület is igyekezett a kőműves-munkásokat belátásra bírni; ők a helyett, hogy közeledtek volna, távolodtak. Mikor az idehozott munkások elkezdtek dolgozni, a munkások összes szakegyesületei kimondták, hogy valamennyien sztrájkba lépnek. Kibocsátottak egy forradalmi hangú kiáltványt, amely városunkat talán az anarkia legmagasabb fokára juttatta volna, ha a hatóság idejekorán közbe nem lép. Ezek a szakegyesületek bejelentették az iparhatóságnak a sztrájkot, de az iparhatóság, miután sztrájknak csak ott van helye, ahol bérmozgalomról van szó, nem vette azt tudomásul, (Helyeslés) s kijelentette, hogy semminő felvonulást, semminő gyülekezetet nem enged meg. (Helyeslés.) Itt, a midőn az önálló iparosok legnagyobb része jelen van, minden szakma képviselve van, mondjuk ki, hogy az építőiparosok súlyos helyzetét méltányolják, eddigi eljárásokat helyeslik s azzal szolidaritást vállaltak. Aradon van most az ország iparosainak szeme. Ha most nem sikerül a munkaadóknak az ellenállás, megbomlik a rend, az egyetértés. Távol áll tőlünk, mintha mi a munkásoknak ellenségei lennénk; — noha Budapestén, a legutóbbi vasárnap negyvenhárom szakegyesület megvetését fejezte ki azon iparosok ellen, a kik a sztrájk ellen foglaltak állást. Mi ilyenek nem vagyunk; soha egy iparos-gyűlés sértő szóval nem illette a munkásokat, s mi most is meg akarunk maradni, eddigi józan, higgadt álláspontunk mellett. Az első kötelességünk, hogy az építőiparosaink eddigi eljárásával szolidaritást valljunk, azután mérlegeljük a helyzet súlyos voltát. Nem vagyunk túl azon a ponton, a hol a békítő szó ne használna. Kéri, hogy a legnagyobb higgadsággal szóljanak a tárgyhöz.

Czeiler István: Azt tartja, ha kimondják, hogy az építőiparosokkal szolidaritást vállalnak, ez elmérgesíti a helyzetet. Tegyük meg egy utat a békítésre. A munkásban nagy erő és hatalom van, s ezt ők jól tudják. Ezért mindkét részről engedékenynek kell lenni. A munkások között vannak sokan, a kik méltányolják a helyzetet, s ezek a jobb munkások, a kik a többiek terrorizmusa alatt cselekednek. A munkásokkal meg kell értetni a helyzetet, s az arany középutat megtalálni, mert jobb egy sovány egyezés, mint egy kövér per.

Kiss Ferenc kijelenti, hogy ő a szolidaritást az építőmesterek eddigi eljárására értette, hogy ezután mit tesznek, azt még nem tudják, s arra nem is vonatkozhatik a szolidaritás.

(Az építőmesterek azónoka.)

Reisinger Zsigmond az építészek nevében ismertette a helyzetet. A kik figyelemmel kísérték a négy hét óta tartó harcot; a kik tények után ítélték, azok látták, hogy ők négy

hét óta éjtel és napot fölálodoztak, csak hogy a béke meglegyen, engedékeny hangot és szándékot tanusítottak, bár a munkások részéről az ellenkezőt tapasztalták. Ok egy felülről kapott jelszó alapján kitértek a megértés és belátás alól. Ragaszkodtak ahhoz az állásponthoz, a melyet parancskép adott ki nekik egy központi hatalom. Majd ismerteti a sztrájk történetét, a míg az idegen munkások szerződésének szüksége nem következett be. Az összes építőmestereknek, számszerint hatvannak megállapodása alapján a szóló cége sürgönyözött az ország minden vidékébe munkásokért. A sürgöny mindenütt azzal kezdődött: *Aradon általános építő sztrájk van, kérünk építőmunkásokat. Es az ország legtöbb ipartestületének elöljáróságától megjött a válasz, hogy a munkanélküli építőmunkások száma igen nagy, de miután Aradon sztrájk van, oda nem mennek. Az ország más részéből azonban hajlandók voltak eljönni, csupán annak biztosítását kérve, hogy életüknek és testi épségüknek bántódása nem történik. Ezt a hatóság biztosította. Erre az új munkásokkal szerződést kötöttek az iparhatóság és az aradi ipartestület közbenjöttével. A szerződésben benn foglaltatik, hogy Aradon sztrájk van, s ezt a szerződő munkások tudják. Ezt annyival inkább tehetők a munkaadók, mert a munkások maguk a tárgyalások folyamán kijelentették, hogy nekik nincs kifogásuk az ellen, ha mások munkába állanak. Mikor pedig látták, hogy az idegen munkások a legnagyobb rendben, megelégedéssel dolgoznak, akkor jutott a mai eseményekig a dolog. Ebből látható, hogy milyen törvénysértő és igazságot sértő a munkások álláspontja, s a munka szabadsága érdekében állanak sikkra az iparosok, ha az ellen foglalnak állást.*

Steigerwald Alajos helyesli *Reisinger* föl szólalását. Mindannyiunkat kinosan érintett, hogy ma reggel, a mikor semmiről se álmodtunk, egy csoport munkás berontott műhelyeinkbe, s a mi embereinket elhurcolták. Vanak közöttük családos emberek, a kiknek hiányozni fog ez a kereset; mégis kénytelenek voltak az erőszaknak engedni. Azt ajánlja, hogy az építőmesterek eddigi eljárásával mondják ki a szolidaritást; a további teendőket attól tegyék függővé, hogy holnap, esetleg holnapután mi fog történni.

(A szónokok csatlakozása.)

Weil Alajos a bádógosok nevében hozzájárul *Steigerwald* javaslatához.

Seelinger M. Andor lendületes beszédben az iparosok összetartásának szükségét hangsúlyozza, de helyesli azt az álláspontot, hogy az igaz középutat keressék. A cipészek nevében hozzájárul az előterjesztésekhez.

Holtzer József a szabók nevében szintén hozzájárul, de elvárja az ipartestület vezetőségétől, hogy ésszerű eljárással fogja az ügyet intézni.

Panker Viktor a lakatosok nevében jelenti be hozzájárulását.

Schäffer Henrik: Kívánatosnak tartaná, ha a szakmák közös bizottságot választanának, a mely szükség esetében permanensül járna el. (Helyeslés.)

Markóczy Lajos, a vaggongyár igazgatója kijelenti, hogy miután náluk a gyárban csak részleges sztrájk van, nincs abban a helyzetben, hogy végleges nyilatkozatot tegyen. A munkásoknak csupán fele sztrájkol, s ezek fele is szeretett volna tovább dolgozni, de nem mehet.

Czeiler István azt hiszi, hogy a kőműves sztrájk ügyében nem lettek az összes eszközök kimerítve.

Stengl Andor iparfelügyelő: Kijelenti, hogy a békéltetés és az egyezés létrehozása érdekében négy nap óta mindent megtett, a mi csak tőle telt.

Stoll Béla: *Indifferens* embereknek kellene a tárgyalásokat vezetni.

Stengl Andor iparfelügyelő: O *Indifferens*; ép oly független a munkásoktól, mint a munkaadóktól. Még ma megkísérli a békéltetést, ha nem sikerül, lezárja az aktákat. Az értekezlet tárgya hoz nem szól hozzá, épen mert pártatlannak kell lennie.

Klein József a cipészek nevében kéri, hogy bizottságot küldjenek ki, a mely a sztrájkolókkal tárgyaljon.

(Tárgyalás a sztrájkolókkal.)

Ezután elhatározták, hogy *közös bizottságot* küldenek ki, a mely az elnök, titkár és minden szakma két-két emberéből fog állani. Ha a kőművesekkel az egyezés nem jó létre, ez a bizottság szombat délelőtt kilenc órákor fölkeresi a sztrájkolókat s igyekeznek őket józan belátásra és elhatározásuk megmástitására bírni. Ha nem sikerül, a bizottság az iparosságot az újabb és további teendők megbeszélése véget ismét észbehívja.

A közös bizottságba az egyes szakmákból következőket választották be: *Asztalosok*: *Czeiler* István és *Steigerwald* Alajos, *bádógosok*: *Weil* Alajos és *Kohn* József, *cipészek*: *Seelinger* M. Andor és *Czernóczky* Mihály, *lakatosok*: *Stoll* Béla és *Barthel* János, *szobafestők*: *Glück* József és *Borbás* Lajos, *mészárosok és hentesek*: *Glück* Károly és *Záray* Géza, *ácsok*: *Vlat* István és *Gebey* Sándor, *szabók*: *Holtzer* József és *Czirák* Márton, *borbélyok*: *Gruber* István és *Schwellengrüber* Gyula, *kovácsok*: *Olasz* Lajos *Gorzár* János, *csizmadták*: *Havancsák* József és *Scher* János, *sütők*: *Kristyóry* János és *Hoffmann* Viktor.

A gyűlés végén *Reisinger* Zsigmond a megjelent építőiparosok nevében megköszönte azt az egyhangu határozatot, a melylyel eddigi eljárásukat helyeselték, s a melylyel a munka szabadsága mellett foglaltak állást.

MULATSÁGOK.

(—) **A realisták Junálisa.** Régi jóhírű, az aradi közönség által mindig szívesen várt tavaszi mulatság ismétlődik meg holnap, szombaton a nagyerdőben. A *realiskolai ifjuság* tartja juniálisát holnap s erre az alkalomra, mint eddig is minden évbe, tömegesen ki fog rándulni a közönség, mely évek hosszú során át mindig arról győződött meg, hogy a realiskolai mulatság egyike azoknak a mulatságoknak, hol mindig fesztellenül, patriarkálisán, szóval jól lehet mulatni. Az ifjuság reggel 7 órákor vonul ki a nagyerdőbe zeneszóval, zászlók alatt. Délig ifjusági játékokkal töltik el az időt s délben régi szokás szerint, a tanári karral együtt ebédelnek. Délután táncba fognak, mely eltart esz tíz óráig. A táncmulatság belépti díjjal van egybekötve. A rendező bizottság szívesen lát mindenkit, aki a realiskola mulatsága iránt érdeklődik.

Arad ostromállapotban.

(Rémhírek a városban.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 3.

Harcias képe volt ma Aradvárosának. A nagyszabású sztrájk a legszélesebb körű óvintézkedéseket tette szükségessé. Es pedig annál is inkább, mert a rendérlegénység, tudvalevőleg normális időben sem rendelkezik elegendő létszám felett, annál kevésbé pedig most, amikor több ezer sztrájkoló munkás fenyegeti a közrendet.

Ma reggel két század gyalogos katona és egy század huszár vonult ki a rendőrség támogatására. A gyalogság a városháza udvarán, a lovasság pedig az utcán foglalt állást.

Az első dolga reggel 8 óra után akadt a katonaságnak. Egy nagyobb munkáscsapat, ugyanis, a különböző ipartelepek felé igyekezett, hogy a még dolgozó munkásokat sztrájkra bírják. A rendőrség részéről *Masztig* Emil vonult ki, s a rendelkezésére álló katonai segítséggel a *Batthyányi* és *Fábián*-utcák sarkán bekerítette a csoportot, mely épen *Verbos* Adám asztalos munkásait izgatta a munka abbanhagyására. Ezeket bekísérték, voltak vagy százan.

A délelőtt folyamán különböző rémhírek terjedtek el a városban. Sok tápot adott ezek-

nek a következő dolog: *Balla* Alajos gázgyári igazgató délelőtt tíz órákor azzal a hírrel jelent meg *Sariot* Domokos főkapitány előtt, hogy a sztrájkoló munkások ma este megakarják akadályozni a gáziámpák felgyújtását. A légszeszgyár lámpagyújtatóit több oldalról megfenyegették, amiért is ezek mellé katonai aszisztenciát kért.

Valamivel később, a déli órákban a főtéri üzlettulajdonosok között támadt jókora ijedelem. A rendőrség ugyanis hivatalosan értesítette őket, hogy hír szerint a *csécselék fosztogatni készül*, amiértis ajánlja, hogy az összes vasredőnyöket eresszék le. Negyedóra alatt óriási robajjal legördültek a főtéri üzletek összes vasredőnyei, s a kereskedők boltajtaikban várják aggodva, hogy mikor jönnek a fosztogatók. De bizony nem jöttek.

Közben egy-egy kombinált katonai őrszámot vonult végig az utcákon. Elöl egy rendőrtisztviselő civilben, utánna nyolc gyalogos katona, hátul két huszár lóháton.

Majd a várból és a huszárlaktanyából vonultak ki újabb, meg újabb századok. Mire este lett, három zászlóalj baka vigyázott a közszendre Aradon, úgy hogy a várban alig maradt annyi ember, amennyi a kaszárnya-szolgálat elvégzésére szükséges. Maga *Dittrich* ezredes parancsnokolt a kivonult csapatok felett.

Most éjjel után, mikor e sorokat írjuk, a városban minden csendes, csupán a lovas őrszámok pátkói dobognak az utca kövezetén, s a rendőrségen van egy kis élet, ahol készen állanak minden eshetőségre.

HIREK.

— **A király budapestén.** O felsége ma délután fél négykor indult el Bécsből és este, külön vonaton érkezett Budapestre, ahol azonban minden külön fogadtatás elmaradt.

— **A hegyaljai motoros kérelme.** Megírtuk annak idején, hogy a hegyaljai motoros engedményesei nevében *Péterfy* Antal kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben a közgyűlés által megállapított azon pontok magyarázatát kérte, amelyek alapján a város hajlandó az ötvenezer korona értékű részvényt aláírni; egyben pedig kijelenti, hogy a 25000 korona értékű elsőbbségi részvényre a társulat nem adhat kölcsönt a városnak. Ma tárgyalta a közlekedésügyi bizottság ezt a kérelmet. A felszólalások során különösen érdekes volt a *Boros* Vidáké, aki azt indítványozta, hogy miután a motoros engedményesei a város feltételeit csak feltételesen akarják elfogadni, tehát mondja ki a bizottság, hogy a részvények aláírásáról ily körülmények közt lemond, és a tárgyat leveszi a napirendről. A többség azonban úgy határozott, hogy fentartja a közgyűlés határozatait, és a kérvénybe foglalt feltételeket nem veszi tekintetbe.

— **Az adófelszámolási bizottság elnöke.** A belügyminiszter ma leiratban értesítette Arad városát, hogy *Seathmáry* Gyulát az adófelszámolási bizottság helyettes elnökévé nevezte ki.

— **Az új ágostai evangélikus templom.** Az ágostai evangélikus egyház új templomának felépítése mindjobban közeledik a megvalósuláshoz. A tervek már pályázatot hirdettek és ma már a hitközség kérvényt adott be a városhoz, kérve, hogy a templom számára átengedendő telekre nézve kösse meg a város a hitközséggel a szerződést.

— **Németh püspök bérmautja.** *Németh* József fölszentelt püspök vasárnap folytatja bérmautját *Makon*, ahová *Wittenberger* Antal apátkanonok fogja kísérni.

— **Metianu és a népoktatási értekezlet.** A *Keleti Értesítő* című könyvatos, a mint megírtuk, azt a hírt közölte, hogy *Metianu* János görög-keleti román metropolita a népoktatás törvény revíziója ügyében tartott ankéyten nem a maga nézetét fejezte ki, hanem azt, melyet a román egyházi férfiak vezető emberei reá oktrojáltak. Erre vonatkozólag *Metianu* metropolitából, Nagyszébenből ma a következő táviratot vettük:

Aradi Közlöny szerkesztőségének

Arad.

Sziveskedjék becses lapjában közölni, hogy a hírlapok számos kombinációt közt található és az *Aradi Közlöny* szerdái számában is benn foglalt azon híresztelés, mintha a neveléstani értekezleten tett kijelentéseim reám oktrojáltatnak volna, nem felel meg a valóságnak.

— **Fenyő Sándort kiadták.** *St.-Gallenből* táviratozzák: A lausanne-i szövetségi bíróság ma tanácskozott *Fenyő Sándor*, az erklöcstelen üzelmek után megszökött magyar lapszerkesztő kiadatása ügyében. A szövetség államügyésze a kiadást ellenzte. Másfél órai tárgyalás után a bíróság öt tagja a kiadás mellett, öt ellene szavazott. Az elnök a maga szavazatával a kiadás mellett döntött s így *Fenyő Sándort* rövidesen haza fogják hozni.

— **Az üzletvezetőségek szaporítása.** *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén tudvalóleg kijelentette, hogy az üzletvezetőségek számát, amely most kilencre rug, 13, esetleg 14-re fogja szaporítani. Mint értesülünk, az új üzletvezetőségek székhelyeit: *Pécs, Pozsony, Kassa* és *Temesvár* vannak kiszemelve. Tervbe van véve a kolozsvári üzletvezetőség kettéosztása is, amely esetben a második erdélyi üzletvezetőség székhelye *Brassóban* lesz. A *ságrábi* üzletvezetőség egy része a pécsihez fog csatoltatni.

— **Dessewffy püspök hetven éves.** A csanádi egyházmegye egyházfejdelme ma, pénteken tiszteletreméltó évfordulót ült. Hetven éve volt ugyanis június 3-án, hogy *Pozsonyban* megszületett. A megyéspüspök tudvalóleg *Dessewffy Antal* Temes megye volt állpánjának és neje született *Koppauer Zsuzsanna* fia a hetvenedik születésnapjának kapcsolatával nem érdeklődően följegyezni a huszadik évfordulóját annak is, hogy a király *Kassára* kanonokká nevezte ki. *Dessewffy Sándor* megyés püspök immár tizen négy éve a csanádi egyházmegye népszerű főpásztora.

— **Lázadás egy katonai akadémián.** *Brüsszelből* táviratozzák: A *liégei* katonai akadémián több fiatal *kinai*, a kik kiképeztetés végett voltak az intézetben, valami ok miatt föllázadtak az igazgatóság ellen. A lázadás oly zavarokat idézett elő, hogy az előadásokat be kellett szüntetni. A belga külügyminiszter és a brüsszeli *kinai* nagykövet megállapodtak abban, hogy a rendezés ismétlése esetén az ifjakat hazájukba visszaküldik.

— **Az árvaházi választmány ülése.** A városi árvaház igazgató választmánya *Insitöris* Kálmán polgármester elnöklése alatt ma délután ülést tartott. A folyó ügyek tárgyalásán kivül néhány árva sorsáról határozott a egyben kimondották, hogy a rosszabb magaviseletű árvakkal szemben a szigorubb fegyelmi eszközöket óhajtják alkalmazni. A házi ipar kiállítás tárgyából: a földrajzi alapfogalmakat feltüntető domborműnek és a többi csinosabb szemléltető eszköznek a budapesti VI. egyetem tanító gyűléssel kapcsolatos tanszerkiállításra leendő felküldését egyhangulag elhatározták; a költségeket, hogy a város ne terheltezzék, a kertii jövedelemből fogják fedezni. Egyben az igen szépen sikerült kiállítás rendezésében kifejtett szorgalmas ügybuzgóságért és munkásságért *Balás Ferenc* igazgatónak jegy-

zőkönyvi köszönetet szavaztak. Jelen voltak: *Ábrai Lajos*, *Kohn S. N.*, dr. *Posgay Lajos*, *Reicher Ferenc*, dr. *Remetey F. Károly*, dr. *Robitsek Ágoston* és *Balás Ferenc* árvaház igazgató.

— **A magyar delegáció 4 egyesült albizottsága** ma délelőtt fél 12 órakor *Szápáry Gyula* gróf elnöklésével tartott ülésén bítelesítette a megszállott tartományokban levő hadcsapatok és intézetek 1905. év rendkívüli szükségletére vonatkozó dr. *Münnich Aurél* előadó által előterjesztett jelentést. Az ülésen a közös kormány részéről a közös pénzügyminiszter, *Thalóczy* osztályfőnök és a szakelőadók voltak jelen.

— **Házasságok.** A mária radnai templomban a minap kötött házasságot *Wokland Viktor* kir. posta- és távirdafelügyelő, a temesvár belvárosi posta- és távirat-hivatal főnöke *Kocsis Gizella* kisasszonnyal, az ismert nevű tárcaíróval.

Dózsa Ferenc dr. makói fiatal ügyvéd eljegyezte *Kerényi Böske* kisasszonyt, *Kerényi Soma* dr. békéscsabai ügyvéd bájos leányát.

Biró Benedek posta- és táviró tisztviselő eljegyezte *Lőrinczy Gizella* urhölgyet, *Maros-Vásárhelyen*.

— **Vasut Tótkomlós és Makó között.** A kereskedelmi miniszter *Návay Tsmás*, a makói gazdasági egyesület elnökének a békés-csanádi h. érd. vasut *Tótkomlós* állomásától *N.-Kapáncs K.* *Kapáncs* majorok és az Igási ut-főle tanyak határain át hódmezővásárhely—makó—nagyszentmiklósi h. érdekű vasut *Makó-Ujváros* állomásig és innen folytatólag *Makó* belterületén át az aradi és csanádi egyesült vasutak *Makó* állomásig, innen pedig a *Maros* folyóig vezető 0.70 méteres kecskenyvágyányu helyi érdekű vasutvonalra az elmunkálati engedélyt további egy év tartamára megadta.

— **Péter király koronázása.** *Belgrádból* táviratozzák, miszerint nem felel meg a valóságnak a lapok ama híre, hogy *Péter* király koronázásán csak a bolgár és montenegrók jelennek meg. A koronázáson a cári is képviselve lesz, még pedig az uralkodó család legtekintélyesebb tagjával, *Wladimir* nagyherceggel. Az olasz király képviselőjében *Turinó* gróf, a király rokona lesz jelen. A magyar királyt is egy *királyi herceg* képviseli a koronázáson, aki számára a belgrádi *Grand-Hotel* első emeletét rendezik be. *Köburg Ferdinánd* és *Nikita* fejdelmek fiukkal, a trónörökösökkel jelennek meg. Ugyancsak a koronázás napján nagykorúsítják *György* szerb herceget, a trónörököst.

— **Gyilkosság és merénylet.** A *borosjenői* járás területéről egyszerre két büntényt jelentenek táviratban. *Apátiban*, a községhez közel eső *Sándor-majorban* csütörtök délután három órakor *Botász Onuc* egy *Bogyé* *Vazul* nevű bérrestársát agyonlőtte. A gyilkost letartóztatták. A meggyilkolt holttestét felboncolják. *Szokolczay* *Lajos* aradi kir. alügyész, *Eles* *Simon* borosjenői aljárásbíró, *Csillag* *Ignác* dr. borosjenői és *Borsos* *Béla* dr. aradi járásorvos jelenlétében. — *Borosjenőn* *Nageta* *Simon* szerda este nyolc órakor régi haragosát, *Balás* *Abrahámot* megleste és meglőtte. A golyó a jobb kart keresztül furta a mellkas jobboldali részébe hatolt. Az orvosok véleménye szerint a seb veszélyes, de azért talán túléli. A merénylet letartóztatták.

— **Halálozások.** Mint részvétellel értesülünk, *Skrainkra* *Lajos* élte 67-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután ment végbe általános részvét mellett.

Oltványi *Adorján* szül. *Izsó* *Ilona* 21 éves korában *Kolozsvárott* elhunyt. Halálát *Aradon* is nagy rokonság gyászolja, ezek közt a *Lázár* és *Stoll* családok.

Weiss *Adolf* békéscsabai mészáros neje, szül. *Grab* *Lina*, 67 éves korában meghalt.

— **Támadás egy templom ellen.** *Toulanból* táviratozzák: Mivel az egyik elővárosi templom plébánosa nem akarta első áldozásra bocsátani azokat a gyermekeket, kik az iskolai ün-

nepség alkalmával az *Internationale* énekelték mintegy 1000 tüntető rohanta meg a templomot, összezúzták a templomban lévő székeket és földre szórták a szobrokat. Rendőrség és csendőrség lépett közbe a rend helyreállítására. — Ujabb távirat jelenti: a *Maison nouvelle* elővárosi eseményekhez jelentik, hogy a templomot megrohant tömeg 2000 főből állott. Összezúztak lámpákat és egyéb templomi berendezési tárgyakat és azokat forradalmi dalok éneklésével közben elégették. A csendőrség, mely a rendet helyreállította, biztonságba helyezte a papot és egyházfit.

— **A szolidáris tolvaj.** *Weiss Vilmos* és fia aradi szabó cég tegnap egy *Till* *János* nevű alkalmazottjával pénzeslevelet küldött a postára, amely levélben 120 korona volt. A cég tulajdonosa ma *Temesvárra* utazott, ahol nagy meglepetésére táviratot kapott azon üzletfelőtől, kinek a pénzt küldte, hogy a 120 korona nem volt a pénzeslevélben. A szabó azonnal feljelentést tétetett az aradi rendőrségen *Till* *János* ellen, aki különben ma reggel, mint önértékes munkás, szolidaritást vállalt a kőművesekkel és a sztrájkolók közé állott.

— **Meggyilkolt milliomos ifju.** Gyilkosság történt tegnap éjjel *Debrecen* belterületén, a *Kacsuközben*, ahol leszurtak egy ifjút. Az esetről a következőket jelenti tudósítónk: Tegnap éjjel 12 óra tájban a *Lichtblau* *Albert* katonai előkészítő tanfolyam hallgatói közül hatan az *Arany* *János* utcából a *Karcsu-közön* a *Széchenyi* utca felé tartottak. Ez utcában lakott *Gajzágó* *Antal* haligató, akit társai a 44. szám alatti lakására akartak kísélni. Mikor a *Széchenyi* utcához közel értek, két kőműves legény tartott feljűk dülöngözve. Nagyon be voltak rugva. Az egyik nekidőlt az ifjak egyikének.

— **Nem tud vigyázni?** — szólott az illető.

— **Jobb lesz, ha ti vigyáztok,** — feleltek vissza.

Ugyanakkor *Gajzágó* *Antal* így szólt társaihoz:

— **Menjünk, a részeg ember elől még a Krisztus is kitér.**

E percben *Gajzágó* felé ugrott az egyik kőműves legény s felé sujtott. A sötétben nem lehetett látni, hogy mit művel. *Gajzágó* felkiáltott:

— **Vigyázzatok!**

Alig mondotta ezt ki, megingott és összeesett. Az ifjak hozzáfutottak, költögették, de hiába. Ekkor a két kőműves is elszaladt. Az ifjak üzöbe vették a két sötét alakot, lármát csaptak. Rendőrré kiabáltak. De nem találtak rendőrré. Becsünettek és bezörgettek a közeli csendőrlaktanyára s onnan ki is jött egy csendőr mezitláb, azután bezárta a kaput. Az ifjak a kőművest vagy iparoslegényt a *Miklós*-utca végéig üldözték, ott eltűntek. *Gajzágót* beszállították *Farga* *Emil* dr. orvos *Széchenyi*-utcai lakására, hol lefektették. De már mire oda vittek, halott volt, az orvosi segély hasztalan volt. A rendőrség megállapította a rendőrség részéről jelenlevő *Bikfalvi* biztos vezetősége mellett, hogy a meggyilkolt *Gajzágó* *Antal* 20 éves római katolikus gazdász, aki *Kolozsmegye* *Berkenyes* községben született. Atyja milliomos, a környék egyik leggazdagabb embere s a szerencsétlen végű fiatal ember eddig is 3000 hold föld fölött gazdálkodott. Három hónapi tanfolyamra jött *Debrecenbe* s a három hónap végéig tett volna vizsgát. A szurás a nyak alatt közepén hatolt be, valószínűleg késsel ejtve s pár perc alatt belső elvérzés állott be, mielőtt az orvos segíthetett volna rajta. Kiszállították a holttestet a közkörházba. A gyilkosok kézrekerítése érdekében a nyomozás folyik.

— **A horvát munkásforradalom.** Egyre nagyobb lesz az a veszedelem, amelynek néhány felcsapó lángja Horvátországból idáig látszik. Az általános munkászendülés kitörése rövid idő kérdése s ha a kormány minden intézkedést sürgősen meg nem tesz, olyan vérontás lesz a Száva körül, amelynek a borzalmi a negyvennyolcas idők lázongásaira emlékeztetnek.

A munkaadó és a munkás érdekeinek nagy összeütközése a forradalom közvetlen oka, amit bűnös kezek teljesen kiélestenek. Az iredhi parasztlázadás és a cserevicei vérengzés voltak az első kitörések, amiket csak a katonaság sortüze birt nehezen leverni. Sokkal félelmesebb azonban az a forrongás, amely most a sztubícai és zlatári járásokban keletkezett.

Ezekben, jelenti tudósítónk, sok a latifundium, melyek között a zágrábi érsekségé a legnagyobb. A nagybirtokosok munkaerejük utolsó cseppjéig kizsákmányolják a népet, úgy, hogy a férfiaknak napi 60—80 fillér, az asszonyoknak 30—40 fillér napszámért kell hajnali három órától este kilenc óráig dolgozniok. A kapálási idő beállásakor a munkások majdnem egész Horvátországban éjjeli gyűléseken elhatározták, hogy az eddigi munkabéért nem dolgoznak tovább. A vezetők mindenütt be is jelentették ezt az uradalomnak intézőinek, a kik azonban szóba sem álltak veök s a mikor látták, hogy tényleg nem vállalják el a munkát, vidékről hozattak napszamosokat a szőlő- és tengeri kapáláshoz.

Innen kezdődnek a véres jelenetek. A horvát munkások a vidékről érkezők elé mentek s nagy részüket szép szóval is lebeszéltek arról, hogy munkába álljanak. Sokan azonban ragaszkodnak a nyomoruságos keresethez is. Tegnapelőtt aztán az elégedetlen munkások összegyűltek a sztubícai járás székhelyén, a hely három csoportra váltak s így indultak trombitaszó mellett, kaszával és kapával felfegyverkezve az érseki uradalom, a Heller uradalom s a Ritter-féle gazdaság felé, ahol *felgyújtották a gazdasági épületeket s a cseedséget szétkergették.* A járási hatóságok esendőröket és katonaságot kértek a lázongó munkások ellen, akiknek nyomában az anyagi pusztuláson kívül tömérdek vérontás jár. A zendülők az erdőben tanyáznak s közülük eddig csak néhányat birtak letartatni, hogy hová fejlődnek ezek a viszonyok, azt eddig még csak előre látni sem lehet.

— **A spirituszforraló áldozata.** Pap Róza zádorlaci születésű, 22 éves aradi cselédeány ma reggel a Hal tér 2-ik számú házban, ahol szolgált, spirituszforralón tejet akart melegíteni. Vigyázatlansága folytán a tejeslábas lefordult s magával rántotta az égő spiritusszal telt forralót. A spiritusz meggyújtotta a leány ruháját és két kezét, valamint altestét összeégette. A rendőrség részéről *Rimanóczy Zsigmond* rendőrhadnagy és *Brück Gyula* dr. mentek ki a helyszínére. A súlyosan sebesült leányt beszállították a kórházba.

— **Csonakon az Oceánon át.** Cette francia kikötőbe a minap érkezett meg Eisenbraun kapitány, aki azt a célt tűzte maga elé, hogy az Atlanti-óceánon egy vízhatlan s fedéllel ellátott csonakon keljen át, amelynek hossza 19 láb, szélessége hat láb. A csonak 19 centiméter mélyjárata. Neve „Columbia II.”; két vitorlája van és háromnegyed tonnatartalmu. A vakmerő tengerész elegendő élelemmel és ivóvízzel ellátva, múlt év augusztus 11-én indult el Bostonból, augusztus 24-én érkezett Halifaxba, október 20-án Maderiába és január 19-én Barcelonába. Cetteben néhány napig pihenőt tart a kapitány s azután Párisba megy.

— **Koszorúmegváltás.** Bold. Bing Ede ur ravatalára szánt koszoru megváltására *Bing Gyula* és neje (Budapest) 25 koronát sziveskedett az aradi *Chewra Kadischa* javára adományozni, *Adler Samu* ur pedig szeretett főnöke bold. Bing Ede ur emlékének tiszteletére 10 koronát az aradi izr. templom építési alap javára, mely nemeslelkű adományokért halás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Földbirtokos szuronyok közt.** A napokban megjelent ily című cikkünkre vonatkozólag a világi s olgabiróság annak közlésére kér fel bennünket, hogy a szóbanforgó

földbirtokost nem a szolgabiróság, de a járásbiróság vezette elő.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon kocsitulajdonosoknak, kik fogatukat a főgimnázium zászlószentelési ünnepélyére kölcsön adni szivesek voltak, ez nton mond halás köszönetet a *főgimnázium zászlószentelési bizottsága.*

— **Tegnap nagy gyermekkocsi küldemény érkezett** Porter Vilmos nagy áruházába és a következő napokon újból jönnek friss küldemények. Tavaly tavasszal körülbelül ötszáz darab gyermekkocsit adott el a Porter-cég, s így reméli, hogy az idén is ilyen nagy keletje lesz a cikknek. Az áruháznak igen alkalmas tagas helyiségei vannak a kocsik részére, s azonkívül az áruház udvarán is sokat helyezhet el. A kocsik mind igen kitűnő gyárból származnak, kivitelük a tartós és izléses munka jellegét viseli magán. Már 5 forintért elég csinos és tartos kocsi kapható, magától értetődik azonban, hogy drágább kocsik is kaphatók 25—30 forintig. Minden vevő fényképkezdményben is részesül, s így a babának a kocsihoz egyben az életnagyságu fényképét is megszereshetjük, a szülők nagy öröme. Városi és megyei telefon 324, vidékre is szivesen küld a cég és a gondos csomagolásért mitsem számít föl.

— **Parketta tükörfényes lesz** Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1904. évi június hó 8-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

7. A gyámpénztárnak 1903. évi zárszámadása és ezzel kapcsolatban a belügyminiszteriumnak leirata a gyámpénztárnak megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyv tárgyában. 8. A polgármester előterjesztése Czibula János rendőr-örvezetőnek nyugdíjaztatása iránt. 9. A tanács előterjesztése községi adónak elő és leirása iránt. 10. U. az. Szeicht Mátyás, Kanurszky Czvetko, Kiss Mihály, Kinder Jakab, Kvasznicska János, Humm Ferenc, Mak István, Groglott Jakab, Kiss István, Márkus József, Kormon Gyula, Keresztes János és neje, Hack Bálintné, Kállay Ernő és Bittner László és neje által emelt új épületek községi adómentessége tárgyában.

TANÜGY.

(—) **Az izr. népiskola záróvizsgál.** Az aradi izr. hitközségi fiu és leányiskolában az évről vizsgálatok június 6-án kezdődnek és 22-én érnek véget. Június 23-án d. u. 4 órakor lesz a záróünnepély és a jutalomdíjak kiosztása. Az összes záróvizsgáló a leányiskola új vizsgatermében tartatnak. A vizsgabizottság elnökei *Rosenberg Sándor* dr. főrabbi és *Somogyi Gyula* dr. iskolaszéki elnök.

SPORT.

+ **Az Aradi tursita-egylet** tagjai június hó 2-án urnapján máliással egybekötött kirándulást rendeztek a kies fekvésű kladovici „Csurgó” forráshoz, hol az egyesület tagjai megtekintették a csemete kerteket. A forráshoz különös emlékek fűzik az ottani népet, mert a rabló világban a hely volt a szegény legények tanyája és találkozási helye. A forrásnál kis pihenő után kezdetét vette a mulatság és játékok. Műkedvelő zenészek szolgáltatták a talp alá valót s a jelenlevők viganjarták a táncot. A mulatságon, mely az alkonyatban ért véget, részt vettek:

Nagy Lajosné, Kalmár Arpádné, Kovács Istvánné, Markóczy Gidáné, Dengl Rezsóné, Ritt Gyuláné, Kirle Antalné, Blaska Ernóné, Korom Józsefné, Nagy Emma, Horák Erzsé, Markóczy Mariska, Ubl Ilona, Strifler nővérek, Neulinger Vilma, Hendl nővérek, Herczeg Irén, Nagy Lajos, ifj. Nagy Lajos, Kalmár Arpád, Kalmár László, Kalmár Tibor, Kamarás Béla, Kamarás Zoltán, Kovács István, Markóczy Gida, Ritt Gyula, Kirle Antal, Vizer Aladár, Gregus István, Frank József, Brassai Ernő, Korom Géza, Korom József és Blaska Ernő.

+ **A Meteor aradi kerékpár klub** ma tartott választmányi ülésén *football-csapat* létesítését határozta el. Egyben az egyesület tagjai sorába felvették: *Hingler Béla*, *Jasek Lajos*, *Klose János*, *Láncz Nándor*. A választmány továbbá folyó hó végén egy kerékpár házi verseny rendezését mondta ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Joggyakornoki kinevezés** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe dr. *Kovácsi Sándor aradi kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot* díjas joggyakornokká nevezte ki.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 3.

A szárazság, gazdáink e réme, még mindig kísért.

Az égbolton meg-megjelenik egy sötét felhő, de ez tovább repül anélkül, hogy csapadékot adna.

A szárazság eddig előre nem látható benyodalomba fogja keverni az országot, amitől óvjon meg az isten.

Gyenge kínálat mellett kelt el 300 mm. buza és 200 mm. tengeri.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

Buza I-ső minőségű 8.20—8.70.

Buza közép 7.80—8.00.

Tengeri 5.40—5.80.

Rozs névleges jegyzés 5.80—6.00.

Arpa névleges jegyzés 5.30—5.40.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.30.

Irányzat szilárd.

— **Az Aradhegyaljai szőlősgazdák egyesülete** ma délután igazgató választmányi ülést tartott, a melyen jelenvoitak *Halmay Andor* elnöke mellett: *Szabó Zoltán* ügyvivő igazgató, *Bódy Bódog* t. titkár, *Szathmáry Gyula*, *Szilvási Géza*, *Neumann Ármin*, *Bauer Károly* és *Kosinszky Viktor* választmányi tagok.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök felolvassa *Wenckheim Frigyes* gróf valóságos belső titkos tanácsos átiratát, melyben az egyesület megalakulása fölött örömet fejezte ki és bejelent, hogy az egyesületbe mint alapító tag belép. A választmány ezt köszönettel tudomásul veszi. Elnök sajnálattal jelenti *Bing Ede* választmányi tag elhalálozását és indítványozza, hogy tekintettel buzgó munkálkodására, mely minden közgazdasági és kereskedelmi ügy iránt viseltetett, *Bing Ede* elhalálozása felett, a választmány jegyzőkönyvileg fejezze ki részvétét és ez a családtagokkal közölte. E határozatot, hogy a taggyűjtő iverk bekeressék, az egyesület ezidőszertti tagjai egy törzskönyvbe felvételessenek és a tagsági díjak beszedessenek. Miután a *pince szövetkezetek* kérdése beható vita tárgyává tétetett, határozatba ment, hogy a legközelebbi választmányi ülésen ez ügyben elfoglalndó álláspontot konkrét alakban fogják kifejezni a jegyzőkönyv hitelesítésére elnök *Szathmáry Gyula*t és *Neumann Ármin*t kérte fel és ezzel az ülés véget ért.

— **A termés és a szárazság.** Aradmegye világi járásából a következőket jelentik: A világi járásban átlag 5 métermázsza buzatermés várható, ha normális lesz az idő. A várható buzatermésre vonatkozólag, sajnos, a *lehető legrosszabb kilátások* vannak. A buza mintegy három hete egészen vörös a rozsdától, mely itt-ott már a száron is mutatkozik. A szárazság következtében pedig igen ritka és apró kalászu. A sarkalászkok pedig ez évben ismeretlenek.

Csanádvármegyéből jelentik: Nálunk márciusban volt eső csak. Áprilisban semmi. Május 22-én egy nagyon kicsi, utána nagy köd, amia buzát lefogta. Talán ha esőt kapna hamarjában, úgy remélhető lenne három métermázsza kat. holdján. Arpa, zab némely része a földben maradt, nem kelt ki. A kukoricának is fele része se kelt ki. A kertivetemény is felerészben kelt; széna semmi, legelő szintén nincs.

Javallatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindenemű katarrhusos megbetegedései, szívizom-betegségek és abból eredő astmatikus bajok, valamint vérértékesítés stb.

Gleichenberg gyógy-hely.

Alkalikus-muriatikus források: Constantin és Emma forrás; alkalis-muriatikus szénsav: János forrás; tiszta szénsav: Klausen-forrás; savó, sterilizált tej (száraz táplálás), kefir, forrás-só beleégzés, fenyőtűgőz beleégzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsavas fürdők szivizom betegségeknek, fenyőtű és aczélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, terepkúra. Lány, 'angyos, meleg, pormentes, szélesenedes levegő, erdős fensíkon. 3405

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsi megrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison május 1-től szeptember végéig.

ALAPÍTOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPÍTOTT 1890.

461—1904. a) számhoz.

Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1904. évi április hó 30-án kelt 30902. számú rendeletével a makói áll. főgymnázium árnyékszékeinek helyreállítását és a vízvezeték kibővítését 5114 K. 49 f. költség összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok kivitelének biztosítása czéljából az 1904. évi június hó 23-ik napjának d. e. 10 órájára a kir. államépítészeti hivatal helyiségében Makón tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9^{1/2} óráig a nevezett hivatalhoz pontosan benyujtsák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek. Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő azaz 256 K. bántpénz csatolandó. Az ajánlatokban a költségvetési-összegeből felajánlott árleengedés, vagy az esetleg kívánt árfelemelés s ezeknek tekintetbevételével kiszámított vállalati összeg számmal és betűvel kiírva, minden kételyt kizáróan pontosan kitüntetendő.

A versenytárgyaláson csak képesített, illetve igazolvánnyal bíró jogosított kőműves- és építőmesterek vehetnek részt. Tekintettel arra, hogy az összes helyreállítások ez évi szeptember hó 1-ig elkészítve befejezendők, a vállalkozóval a szerződés nyomban megkötöttvén, az illető a munka kivételére azonnal feljogosítottatik.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet az általános és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Makón, 1904. évi május hó 28-án.

Csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

1553

Kajhullás, hajmoly és fejkorpa ellen legbiztosabb szer
a Kossuth-féle

„Tinctura Capillorum“

több ismert nevű orvos által kipróbálva és ajánlva

Egy eredeti üveg ára 2 kor. — Egy próba üveg ára 1 kor.

Kapható a készítőnél:

UDVARDI KOSSUTH PAL

gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15.

Kapható: Földes Kelemen, Vojtek Kálmán és Krebez Géza urak gyógyszertárában.

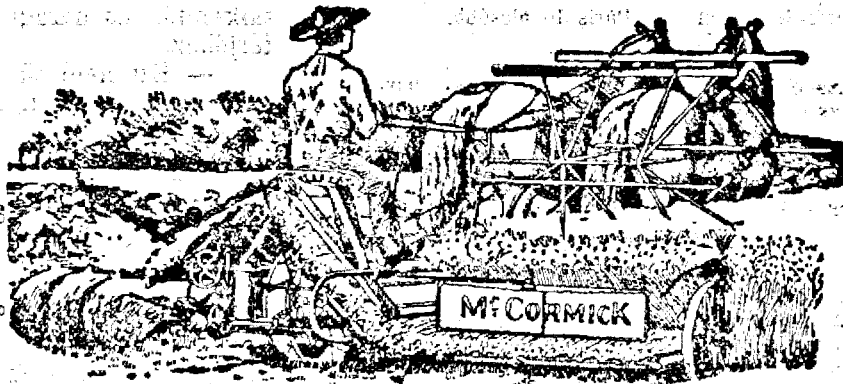
Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago aratógépgyár.)

KNECHT J. E. igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Pelldesítőkkel készített szőlők.

Gyártmányok: Kéveköztógép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkassáló-gép, szénagyűjtő gőrblye és „Manila“ kéveköztőfenalgyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

3460

Képviselő: Kovács Soma és Társa Arad, Neuman-palota.

257—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város szegényekházában elhelyezett egyének részére a folyó évben szükséges ruhaneműek szállítására iránt folyó évi június hó 6-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: I. Fehérneműk és női ruhákra.

1. 148 drb. férfi ing rendes fehér vászonból á 3 kor. = 444 korona.
 2. 5 drb. kórházi színes ing, 145 cm. hosszú á 3 kor 40 fillér = 17 korona.
 3. 29 drb. női ing rendes fehér vászonból á 8 kor. 40 fillér = 98 kor. 60 fill.
 4. 116 drb. férfi gatyá rendes fehér vászonból á 2 kor 90 fill. = 336 kor. 40 fill.
 5. 18 drb. törölköző á 70 fill. = 12 kor. 60 fill.
 6. 82 drb. vászon lepedő á 3 kor. 50 fill. = 112 korona.
 7. 30 méter lábkapocza vászon egy darabban á 30 fill. = 9 kor.
 8. 20 drb. szalmazsák á 3 kor. 50 fill. = 70 korona.
 9. 20 drb. szalmazsák párna á 2 kor. = 40 korona.
 10. 18 drb. párna tok á 2 kor. = 36 korona.
 11. 30 drb. fehér pokrócz téli takaró á 7 kor. 80 fill. = 284 kor.
 12. 14 drb. női téli kabát á 3 kor. 80 fill. = 58 kor. 20 fill.
 13. 14 drb. női téli szoknya á 4 kor. = 56 kor.
 14. 10 drb. női téli fejkendő á 90 fill. = 9 kor.
 15. 15 drb. női nyári kabát á 3 kor. = 45 kor.
 16. 13 drb. női nyári szoknya á 3 kor. 20 fill. = 41 kor. 60 fill.
 17. 15 drb. női nyári fejkendő á 40 fill. = 6 kor.
 18. 40 drb. női barisnya á 80 = 32 korona.
 19. 14 drb. női kék vászon kötő á 70 fill. = 9 kor. 80 fill.
 20. 4 drb. női háló köntös kék meleg barchetből á 5 kor. = 20 kor.
- Összesen 1652 korona 20 fillér.

II. Férfi ruhákra.

1. 26 drb. férfi téli kabát (barna loden dupla barchet béléssel) á 12 kor. 60 fill. = 327 korona 60 fill.
 2. 43 drb. férfi téli nadrág á 5 kor. 50 fill. = 236 korona.
 3. 21 drb. férfi téli mellény á 2 kor. 80 fill. = 58 kor. 80 fill.
 4. 36 drb. férfi nyári kabát á 3 kor. = 108 kor.
 5. 45 drb. férfi nyári nadrág á 2 kor. 80 fill. = 126 kor.
 6. 80 drb. férfi nyári mellény á 2 kor. 40 fill. = 72 kor.
 7. 4 drb. férfi háló köntös melé barchetből á 5 kor 50 fill. = 22 kor.
 8. 22 drb. férfi kalap á 3 kor. 20 fill. = 70 kor. 40 fill.
- Összesen 1020 korona 80 fillér.

III. Lábbellekre.

1. 23 pár férfi bakancs á 8 kor. 40 fill. = 193 kor. 20 fill.
2. 6 pár női bőrczipő á 6 kor. 50 fill. = 39 kor.
3. 9 pár női posztó czipő á 5 kor. 40 fill. = 48 kor. 60 fill.
4. 9 pár férfi bőr papucs á 3 kor. 30 fill. = 29 kor. 70 fillér.

Összesen 310 korona 50 fillér.

Bántpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1904. évi május hó 24-én tartott üléséről.

Kiadta:

Dr. Angel István, s. k. aljegyző.

Gyakornok,

ki szép írással rendelkezik, magyarul és németül tud, iró-dában

alkalmazást nyer.

Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal felszerelve „Szorgalmas 30” jelige alatt a kiadóba küldendők.

Ugyanott fölvetetik egy

másod-raktárnok,

ki a magyar, német és lehetőleg a román nyelvet beszéli. Írásbeli ajánlatok, bizonyítványmásolatokkal „Megbízható 80” alatt a lap kiadóhivatalába irányítandók. 1549

Magyar királyi államvasutak.

63089—904. A. I. c. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak hivatalnokai, altisztei és szolgálai nyugdíjintézetének tulajdonát képező házakban teljesítendő kőműves-, festő és mázó tatarozási munkákat biztosítani kívánván, e munkák elvállalására nyilvános pályázat hirtetetik.

Pályázni lehet az összes házakban előforduló munkákra együttesen vagy pedig külön egy vagy több házban végrehajtandó munkák elvállalására.

Felhívják e munkákra pályázni óhajtok, hogy lepecsételt, sajátkezűleg aláírt ajánlataikat f. évi június hó 9-ik napjának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Andrássy-ut 78. sz. A. I. c. ügyoszt.) benyújtsák, a hol azok ugyane napon nyilvánosan fel fognak bontatni.

A munkák végrehajtásához kötött feltételeket tartalmazó ajánlati minta, valamint a költségszámítás a rendes hivatalos órák alatt reggeli 8 órától d. u. 2 óráig ugyanott megkapható.

Az egy korona béléssel ellátandó ajánlat, melyhez az ivenként 30 filléres béléssel ellátott és sajátkezűleg aláírt költségvetés is csatolandó, következő felirással nyújtandó be: „Ajánlat a m. kir. államvasutak hivatalnokai, altisztei és szolgálai nyugdíjintézetének tulajdonát képező házakban teljesítendő tatarozási munkákra.”

Az ajánlati összeg 5, azaz öt százaléka bánatpénz gyanánt legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis június hó 8-án déli 12 óráig készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A letéti jegy az ajánlathoz nem csatolandó.

E feltételeknek meg nem felelő, valamint később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon dönthessen. Budapest, 1904. évi május hó 15.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

„MAYER” gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

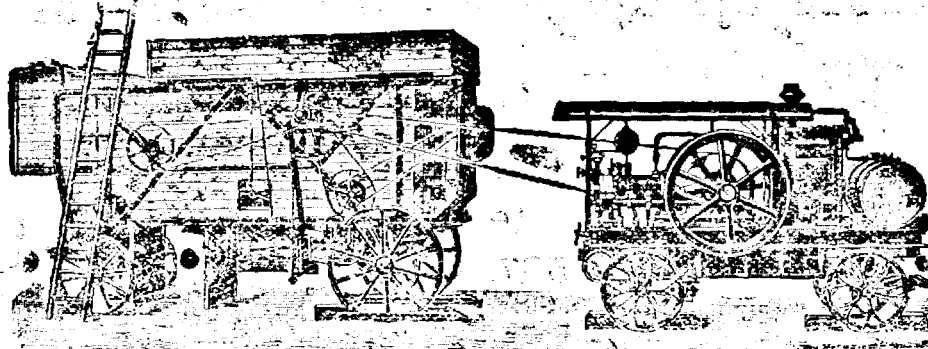
3465

Gazdasági gépeket, ^{kitűnő szerkezeti} Benzin- és szivó-gázmotorokat ^{2-50 lóerőig.}

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítéssel: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség! Legújabb szerkezeti **osaváros és szabad viznyomású borsajtók.**

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kiváratra minden szakszámra külön költségvetés.

460—1904. a) számhoz.

Hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 1904. évi május hó 14-én kelt 37714. számú rendeletével a kunágotai állami elemi iskola két tantermének padokkal s egyéb butorzzattal való berendezését 1458 K. költségösszeggel engedélyezte.

A fentemlített asztalos munkák kivitelének biztosítása céljából az 1904. évi június hó 24-ik napjának d. e. 10 órájára a kir. államépítészeti hivatal helyiségében Makón megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetetik.

A pályázni óhajtok felhívják, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9¹/₂ óráig a nevezett hivatalhoz pontosan benyújtsák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek. Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg 10%-ának megfelelő, azaz 146 K. bánatpénz csatolandó.

A pályázaton csak szakavatott s jogosított asztalos-iparosok vehetnek részt, figyelmeztetvén, hogy az összes padok, butorok s egyéb felszerelések ugyanezen iskolánál a múlt évben beszerzettekkel megegyezően kell kiállítva lenniök s hogy mindezek ez évi augusztus hó 1-ig elkészítendőök s a tantermekbe elhelyezve átadandók. Erre való tekintettel a vállalkozóvá elfogadott pályázóval a szerződés nyomban megkötöttvén, az illető a munka kivételére azonnal feljogosítottatik.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők s a költségvetés másolata kiváratra postán megküldhető.

Kelt Makón, 1904. évi május hó 28-án.

Csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

1552

Még csak néhány napig.

Huzás már 1904. évi június hó 30-án.

Magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150,000 korona.

Az összes nyeremények összege 365,000 kor.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottóvédéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-tözsében és váltó-üzetben.

8394

Magy. kir. Lottóvédéki igazgatóság.

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek

dus választékban minden színben. shevreaux, bokszt és bagaria bőrökben.

Seelinger M. Andor

úr és női mintáztató-vezető 687

Arad, Szabauság-tér 4.

Városi és megyei telefon 115.

258—1904. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a nagylegelő dűlőbéli 1. sz. 85 hold 527—1100 négyszögöl területű s jelenleg Daimel Lajos által bérelt földnek f. é. október hó 1-től való bérbeadása iránt folyó év június hó 6-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: Holdanként 20 korona év: bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1904. évi május hó 24-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

272—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Rákóczi utcában emelendő felsőleányiskola építési munkálatainak elvállalása iránt folyó évi június hó 6-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. Föld, kőműves, kőfaragó és elhelyező munkák 18444 kor. 84 fillér. II. Ács munka 3495 kor. III. Asztalos, lakatos, mázó és üveges munkák 5744 kor. 50 fill. IV. Bádogos munka 1969 kor. 40 fill. V. Vas anyagok 4048 kor. 82 fill. VI. Szobafestő munka 400 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1904. évi május hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

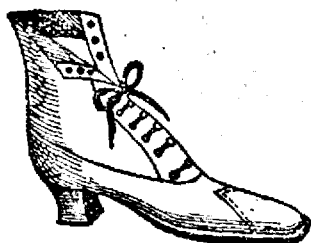
Szabott gyári árak minden czipő talpán.

A „TURUL” CZIPŐGYÁR R. T.

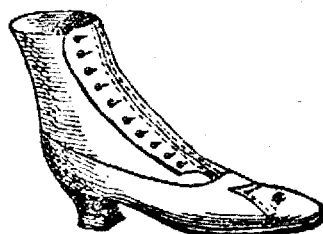
főraktára Aradon, Andrásy-tér, Minorita-palota, Deutsch Testvérek üzlete mellett
a nyári idényre ajánlja világhírű rendkívül olcsó czipőárúit.

Kiváló minőség!

Férfi czugos czipő
frt 2-25.

Városi
és megyei
telefon
537. szám.

Csinos kivitel!

Női czugos bőrczipő
frt 2-20.

Elegáns női fűzős cipő 2.25
Gombos czipő . frt 2.75

Divatos formák
különlegesség Goodyear-Welt,
amerikai rendszerű czipők. 626

Női barna bőrczipő fűzős 2.50
Gombos czipő . frt 2.75

Akinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet.

halászatot,
telket,
kocait,
lovat.

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbán értezt, ha az

„ARADI KOZLONY”
kis hirdetési
rovatát használja.

Szép lakás

két utcás szoba, előszoba (csator-
na, vízvezeték) minden hozzátar-
tozóval augusztus 1-re kiadó. Czim
a kidóban. 1554

4000 kilós

szőlőkötő és szítás hársat eladok
különként 15 krért. Bildhauer Lajos.
1555

Országszerte ismert

vizsgálatainkból

100 db 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bementve 1 k. 30 f., mint ke-
reszkötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen védve. 100—750 drbig a bementési-
térésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Ügyes kovács,

ki a mesterségét teljesen jól érti,
egy jó menetű műhely vezetésére
kerestetik. — Czim a kiadóhiva-
talban. 1547

Bonne

vidékre 3 gyermek mellé kereste-
tik, német nyelv kívánatos. Jelent-
kezhetni a déli órákban Boros
Béni-tér 15., II. em. 18. szám. 1551

+ Elzsirosodást +

ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az
életmódot változtatni kellene Thiele szir-
mentesítő theája. Csomag 175 fillér, 4
csomagnál bermentes (utánvételes) kül-
dés. Ludwig Thiele Droguist, Mann-
heim. 3351

CZERNÓCZKI MIHÁLY

uri és női czipész

Aradon, Kossuth-utca 86. sz. Flók-üzlet: Boros
Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe
saját készítményü

uri-, női- és gyermek-czipő raktárát
rendkívül olcsó árak mellett. — Legjobb
gyártmányu czipő lakkok, cremek és fű-
zők minden színben raktáron. 1225

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rokedtség
vagy katarus és elnyálká-
sodás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Guterl Földes Kelemen és Khady
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez címzett és Hajós
Arpad gyógyszerárában Aradon. 247

Kovaszincz hegyközség

folyó hó 11-én d. e. 9 órakor
a községháza tanácstermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a szőlőbirtokosok
tisztellel meghivatnak.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. 1902. és 3-iki hegyközségi
számadások tárgyalása.
2. 1904. évi hegyközségi elő-
irányzat megállapítása.
3. Egyesek által elfoglalt
hegyutak és megváltoztatott
vizjárás kérdésének tárgya-
lása.
4. Indítványok. 1548

Kerékpár és varrógép

raktár.

Kalmár *

* József

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Varrógépek, kerékpárok

kedvező részletfizetések

mellét kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1526

Nagy szakember javító-műhely.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden
különös előképzettség nélkül
havonként teljesen költség-men-
tesen.

Tessék ajánlatot küldeni
Konstant. Eisele névre Stutt-
gart Ludwig-strasse 56. „E.
87“ jelige alatt. 1540

11144—1904.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa, a
m. kir. honvédelemügyi ministe-
riumnak értesítése nyomán, ezen-
nel közhírré teszi, hogy a közös
hadserégbeli hadapród iskolákban
az 1904—1905. tanév kezdetén
részben ingyenes, részben tandij-
fizetéses és egészen ingyenes ma-
gán alapítványi hely fog betölteni.
Mírói az érdekeltek azzal érte-
sítettnek, hogy a részletes felté-
telek a városi katonai ügyosztályban
betekintethetők.

Arad, 1904. évi május hó 28 án.

A városi tanács.

Ékszer tárgyakat,

órákat,

tört arany- és ezüst-neműt,

zálogcédulákat

a legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcserél

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota. 1576

Legelőcsőbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Mag tanulós felvétetik.

Telefon 438.